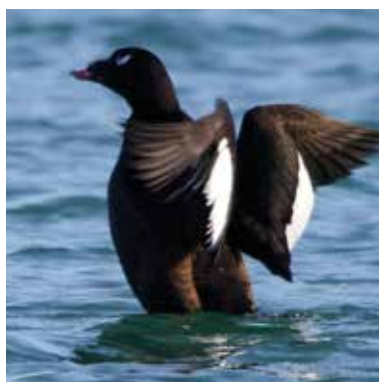

Nye arter i Danmark

Terrestriske arthropoder
og vertebrater.

Af: Morten DD Hansen, Kent Olsen
og Thomas Secher Jensen

Projektet er støttet af

15. Juni Fonden

NATURHISTORISK MUSEUM AARHUS

Morten DD Hansen

Kent Olsen

Thomas Secher Jensen

Nye arter i Danmark – Terrestriske arthropoder og vertebrater

Af:

Morten DD Hansen, museumsinspektør og naturvejleder, Naturhistorisk Museum, Aarhus:
mortendd@nathist.dk

Kent Olsen, forskningsansvarlig og Ph.D-studerende, Naturhistorisk Museum, Aarhus:
Kent@molslab.dk

Thomas Secher Jensen, seniorforsker, Naturhistorisk Museum, Aarhus:
tsj@nathist.dk

Fotos venligst stillet til rådighed af Jens Søgaard, Ruth Ahlburg, Ole Martin og Hans Henrik Bruun fra hjemmesiden fugleognatur.dk samt Wikimedia Commons og Flickr Commons.

Forfatterfotos:

Foto s. 3: Ann Malmgren

Foto s. 20: N. Sloth/Biopix

Foto s. 25: Johnny Madsen/ Scanpix

Foto s. 26: Rene Krekels/Scanpix

Foto s. 29: Schimmelpfenning/AGE/Scanpix

Foto s. 45: Geoff Kidd/Scanpix

Foto s. 4 og 82: Torsten Silz/Scanpix

Kort: www.fugleognatur.dk

Kort s. 80 - 80 Naturhistorisk Museum Aarhus

Projekt "Nye Arter i Danmark" er støttet af 15. Juni Fonden

Udgives af:

Naturhistorisk Museum, Aarhus

Lay-out: Huset Venture

Print: Huset Venture

© NATURHISTORISK MUSEUM, AARHUS

REDAKTION:

Thomas Secher Jensen (ansvh.)

Nina Seirup

ADRESSE:

Naturhistorisk Museum

Wilhelm Meyers Allé 210

Universitetsparken

8000 Aarhus C

Telefon: 86 12 97 77 kl. 10-16

E-mail: nm@nathist.dk

Hjemmeside: www.nathist.dk

www.facebook.dk/naturhistoriskmuseum

Webshop: www.nathistshop.dk

INDLEDNING

Hvor mange dyrearter findes i Danmark, og hvor mange er kommet til i de senere år? Det er spørgsmål, som historisk set har været nærmest umuligt at besvare, idet der ikke hidtil har været gjort forsøg på at samle den eksisterende viden.

Med projektet "Nye Arter i Danmark" forsøger vi for en række af de terrestriske dyretaxa delvist at rette op på denne indlysende mangel, for så vidt angår nye arter siden år 2000. Vi har taget initiativ til, at alle nyregistrerede arter siden år 2000 bliver indført i databaser med registreringsåret, således at vi løbende kan overvåge, hvordan Danmarks fauna egentlig udvikler sig. Selv om de nye arter i mange tilfælde er små og uanselige, fortæller de nemlig en vigtig historie om en verden i forandring. Om den såkaldte McDonaldisering af naturen, hvor arternes forekomst verden over bliver mere og mere homogen pga. den stigende transport af planter og dyr. Om klimaændringer, der måske ikke altid synes lige åbenlyse, men som vekselvarme dyr øjeblikkeligt reagerer på. Og om en naturhistorisk interesse, der i disse år boomer blandt tusinder af danskere, således at flere og flere almindelige mennesker får øjnene op for den spændende natur, der findes uden for døren.

Til gengæld fortæller de nye arter af gode grunde ikke om den natur, der er ved at forsvinde. Det er kun sjældent, at de nye arter dukker op i gammel, urørt løvskov, på historiske overdrev eller i ekstremrigkær. De nye arter udmærker sig i stedet over en bred kam ved at være tilpasset den natur, som har en vid udbredelse i det moderne kulturlandskab; haver, frodige højstaudesamfund, varme ruderaer, nåletræsplantager etc. Arterne har derfor kun i yderst begrænset omfang relevans for den daglige naturforvaltning i stat og kommuner, snarere betragtes en del af dem som skadedyr eller decideret invasive arter.

Der er dog (glædelige) undtagelser: En karismatisk svirreflueart *Callicera rufa* dukkede i 2015 op i Asserbo Plantage. Denne art er som larve knyttet til vandfyldte hulrum i gamle fyrretræer og anses overalt i sit udbredelsesområde for at være en ikonart for gammel fyrreskov. Fund af så specialiseret en art viser faktisk, at der er håb for vores truede natur: Er der tilpas mange velegnede levesteder, kan selv de mest krævende arter altså respondere positivt.

Volucella zonaria

TAK

Vi vil hermed gerne rette en tak til de mange bidragsydere til rapporten bl.a. gennem hjemmesiden fugleognatur.dk, og især en tak til Lars Skipper, som har bidraget med sin viden om, hvornår arterne er blevet indført i databasen allearter.dk. Vi vil specielt gerne takke 15. Juni Fonden for at have støttet projekt "Nye arter i Danmark".

Leislers flagermus

SAMMENFATNING

Nærværende rapport giver en oversigt over nye, terrestriske dyrearter i Danmark siden år 2000 inden for grupperne arthropoder og vertebrater. Der er i alt i materialet medtaget 542 nye arter for Danmark. Den fulde liste kan ses i tabel 1 s. 84. Det fremgår tydeligt, at hovedparten af arterne udgøres af sommerfugle, tovinger og biller, mens gruppen af årevingede, der ellers er ekstremt artsrig i Danmark, er sparsomt repræsenteret i materialet.

Arternes forekomst fordelt på de mest sandsynlige årsager til ny status som "danskere" viser, at den største andel af arterne er nyerkendte, idet de ganske enkelt har været her hele tiden, men de har blot ikke tiltrukket sig opmærksomhed. Andre større andele findes i grupperne klimaarter, arter med naturlig spredning og strejfende arter.

Der er fundet nye arter overalt i landet, men der er ingen tvivl om, at nogle steder er bedre end andre. Således er nyindvandring af sydlige arter primært sket i de sydlige og østlige egne, mens arter, der erkendes pga. observatøernes øgede dygtighed, primært er dukket op i områder, hvor disse observatører bor, dvs. omkring storbyerne.

Knap 100 arter er kategoriseret som klimaarter. Ud fra fordelingen på år for indvandring antydes det, at der i perioden 2004-07 sås en top i antallet af klimaarter, mens vi siden ikke har haft oplevet et helt så stort indryk. En oversigt over de lokaliteter, hvor der er registreret flest nye arter i Danmark, viser tydeligt, at de gamle baneterræner på Rødbyhavn er helt i særklasse, men de automatiske sommerfugle-lysfælder på det østlige Bornholm opsamler også rigtig mange nye arter. Endelig skal bemærkes, at også helt almindelige haver kan bidrage med nye arter til landet.

SUMMARY

This report gives an overview of new terrestrial animal species in Denmark since 2000 in the arthropod and vertebrate groups. Altogether, the material includes 542 species that are new to Denmark. It can clearly be seen that the majority of species are Lepidoptera, Diptera and Coleoptera, while the Hymenoptera, although rich in species in Denmark, are sparsely represented in the material.

The presence of the species, broken down by the most likely reasons for their new status as Danish species, indicates that the majority of these species are newly discovered. In fact they have been there all the time, but simply have not attracted attention. Other major groups include groups of climate born species, species with natural dispersal and vagrant species.

New species have been found all over the country, but some places are undoubtedly better than others. Thus the influx of southern species is predominantly seen in the southern and eastern regions, while species that are discovered because observers have become more proficient appeared primarily in areas where the observers live, i.e. around large towns.

Just under 100 species are categorised as climate born species. The breakdown by year of influx indicates that in the period from 2004–2007 there was a peak in climate refugee species, while since then we have not seen such a large influx. An overview of the localities where most new species have been registered in Denmark shows clearly that the former railway area near Rødby harbour is in a class of its own, but the automatic light traps for butterflies on the east side of Bornholm also catch a very large number of species. Finally, it should be noted that quite ordinary gardens can also contribute species that are new to the country.

Gonia divisa

METODE

Denne temarapport er ikke en strengt videnskabelig rapport. Når det kommer til en retrospektiv evaluering af indvandringen af nye arter, er der så mange variable at tage hensyn til, at enhver analyse kommer til at fejle rent metodisk. Registreringshyppigheden er siden år 2000 vokset nærmest eksplosivt, opmærksomheden på de nye arter ligeså, og endelig er rapporteringen af nye arter i dag ikke længere et spørgsmål om artikler i forenings- eller videnskabelige tidsskrifter. Man skal såmænd blot publicere sit fund med foto på hjemmesider som dofbasen.dk eller fugleognatur.dk, før fundet anerkendes.

Man kunne spørge de naturhistoriske museer og få at vide, hvor mange arter, de havde belægseksemplarer af i samlingerne. Men billedet ville langt fra blive komplet, idet mange arter slet ikke findes i de museale, men derimod i private samlinger. Utvivlsomt har de fleste museer slet ikke overblik over arterne i deres samlinger. I de senere år har vi dog i Danmark set et fælles initiativ, som er igangsat af DanBIF, der er den danske afdeling af det globale biodiversitetsnetværk GBIF. DanBIF har indledt projektet allearter.dk, som forsøger at tilvejebringe en autoritativ taxonliste, altså en fuldkommen liste over arter, der er truffet her i landet.

Allearter.dk er naturligvis kun så autoritativ, som folk vælger at gøre den. Hverken myndigheder, forskere, forfattere eller forvaltere er forpligtet til at følge den, men de fleste har dog valgt at bakke op om initiativet, fordi det af indlysende årsager er det smarteste at gøre. Således har Danmarks største naturhjemmeside fugleognatur.dk implementeret taxonlisten fra allearter.dk. I projekt "Nye Arter i Danmark" har vi ligeledes brugt denne taxonliste, men bundlinjen er, at der i dag ikke findes nogen samlet fortegnelse over, hvornår arter er blevet tilføjet den danske artsliste.

Gennemgangen af fundlister i de entomologiske tidsskrifter er nærmest eneste kilde til viden om nyregistreringer i de første år i årtusindet. Derefter vinder nettet mere og mere indpas, og flere og flere observationer rapporteres udelukkende med en overskrift som "ny art for Danmark". Der er ingen tvivl om, at der mangler information om adskillige nye arter i denne rapport. Især for landlevende snegle, krebsdyr og jordbundsfaunaen er litteraturen yderst sparsom, men det er vores vurdering, at rapporten giver et retvisende billede af, hvad der er sket i den danske fauna siden år 2000. Hver af arterne er så vidt muligt noteret lokalitet og årstal for første fund, og desuden er det vurderet, om indvandringen kan tilskrives klima, assisteret spredning, naturlig spredning, nyopdagelser, nybeskrivelser, splits eller rene tilfældigheder. For enkelte arter har det ikke været muligt at udrede specifikke oplysninger, hvorfor de er markeret med DD (Data Deficient).

- **Klimaarter** er arter, hvis indvandring tilskrives et varmere klima. Kriteriet er, at de i de forløbne årtier har bredt sig nordover gennem Europa, og at der ikke kan findes andre plausible forklaringer på deres pludselige opdukken (assisteret spredning eller opståen af helt nye levesteder).
- **Indslæbte arter** er arter, hvis forekomst på vores breddegrader med stor sandsynlighed tilskrives assisteret spredning. Mange nye undersøgelser viser, at blomster- og tømmerhandel er de suverænt væsentligste spredningsveje for eksotiske arter, bl.a. fra Amerika, Asien og Middelhavsområdet.
- Nogle arter dukker op i Danmark af helt naturlige årsager, såkaldt **naturlig spredning**. De flyver vidt omkring, og en dag slår de sig ned. Det kan naturligvis være svært at erkende disse arter fra klimaarterne, men generelt gælder det, at de dukker op øst- eller vestfra, måske endog fra nordøst.
- **De nyerkendte arter** er en meget stor gruppe af arter, som formentlig har levet i Danmark i lang tid, men som først nu tiltrækker sig opmærksomhed, måske pga. øget kendskab eller interesse for disse artsgrupper.
- **Nybeskrevne arter** er en meget lille gruppe af bittesmå insekter, som med baggrund i danske eksemplarer er blevet beskrevet som nye for videnskaben.
- En del arter er tilføjet den danske artsliste pga. såkaldte **splits**, hvilket betyder, at en eksisterende art er blevet splittet op i to, hvoraf den ene nødvendigvis må være ny.
- Endelig må en række arter betragtes som helt tilfældige **strejfgæster**, hvis forekomst i Danmark kun er af tilfældig og midlertidig karakter. Det gælder nærmest alle nye fuglearter på den danske liste siden år 2000.

De artsbeskrivelser, der bringes i denne rapport, er udvalgt ud fra et kriterium om, at arterne skal være så tilpas iøjnefaldende og historiefortællende, at også almindelige naturhistorikere uden for eksperternes rækker har haft en chance for at registrere dem, fx vha. et foto. Bemærk at de fleste udbredelseskort omfatter fund indrapporteret til fugleognatur.dk og derfor ikke indeholder alle fund.

Lille rødøjet vandnymfe

Tabel 2, Nye arters fordeling på år og artsgruppe

Gruppe / år	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	DD	Total
Biller	7	6	4	11	13	6	6	12	9	5	4	2	3		3		2	93
Fugle	2	1	3	3		4	4	2	4	1	3	1	3	1	1			33
Græshopper						1					1				1			3
Guldsmede		1		1		2	1											5
Netvinger				1											2			3
Næbmundede	1	1			1		5	2	8	11	5	6	3		3		2	48
Pattedyr												1						1
Skolopendre																	1	1
Sommerfugle	2	6	8	14	5	9	9	5	5	7	17	10	6	7			1	111
Spindlere			1	1	3	6	2	1	1	2	3		4	4			7	35
Tovinger	3	3	46	5	4	9		19	2	11	12	8	13	12	13	1	2	163
Tusindben											4	1						5
Årevinger			1		2	2		3	2	1	6	3	2	5	10		4	41
Total	15	18	63	36	28	39	27	44	31	38	55	32	34	29	33	1	19	542

Tabel 3, Arternes forekomst fordelt på år og årsager til indvandring

Årsag / år	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	DD	Total
Indslæbt	2	1	3	2	1	2	3		1	3	10	1	2	1	2		1	35
Klima	4	3	1	2	10	11	10	15	5	6	7	4	7	3	6		5	99
Naturlig spredning	2	5	4	9	5	5	5	8	8	9	7	4	2	6	3	1	1	84
Nybeskrevet		1						1		5	1		2					10
Nyerkendt	3	4	46	13	11	13	2	18	8	16	11	12	15	16	21		6	215
Split	2	2			1				1	1		2					6	15
Strejf	4	3	6	10	1	7	7	3	8	3	14	10	6	1	1			84
Total	15	18	63	36	28	39	27	44	31	38	55	32	34	29	33	1	19	542

Tabel 4, Bedste lokaliteter for nye arter i Danmark

Lokalitet	Antal nye arter
Rødbyhavn	26
Årsdale	15
Læsø	13
Lille Vildmose	9
Gribskov	8
Læsø, Klitten	7
Tofte Skov	7
Blåvand	6
Tofte Mose	6
Landbohøjskolen	6
Nærum	5
Kongelunden	5
Arnager	5
Buskhede	5
Amager Fælled	5
Mandemarke	5

Seglgræshoppe

SAMMENFATNING AF MATERIALET

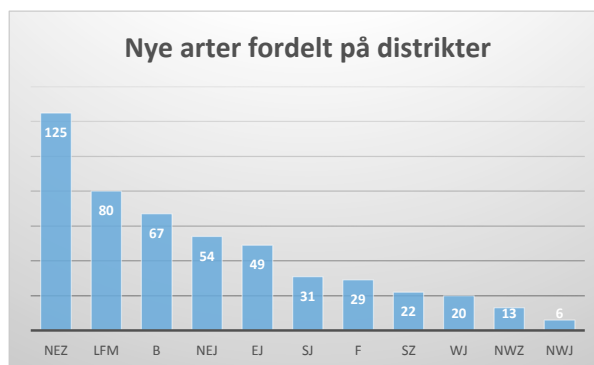
I tabel 1 (se s. 84) gives en samlet oversigt over de nye arter i Danmark siden år 2000. Der er i alt i materialet medtaget 542 nye arter for Danmark. Af tabel 2 fremgår det tydeligt, at hovedparten udgøres af sommerfugle, tovinger og biller, mens gruppen af årevingede, der ellers er ekstremt artsrig i Danmark, er sparsomt repræsenteret i materialet. Det kan uden tvivl tilskrives, at vi mangler taksonomisk ekspertise i årevingede insekter, ikke bare i Danmark, men i hele verden, og at det derfor er en gruppe, som kun i ringe grad behandles i faunistisk sammenhæng.

I tabel 3 er arternes forekomst fordelt på de mest sandsynlige årsager til ny status som "danskere", og det fremgår tydeligt, at hovedparten af arterne er ny-erkendte – de har ganske enkelt været her hele tiden, men har blot ikke tiltrukket sig opmærksomhed. Knap 100 arter er kategoriseret som klimaarter. Ud fra fordelingen på år for indvandring antydes det, at der i perioden 2004-07 sås en top i antallet af klimaarter, mens vi siden ikke har haft oplevet et helt så stort indryk. I tabel 4 ses en oversigt over de lokaliteter, hvor der er registreret flest nye arter i Danmark. Det fremgår tydeligt, at de gamle baneterræner på Rødbyhavn er helt i særklasse, men bemærkes skal også, at de automatiske sommerfugle-lysfælder på det østlige Bornholm opsamler rigtig mange nye arter. Endelig skal bemærkes, at også helt almindelige haver kan bidrage med nye arter til landet. Såvel Ruth Ahlburgs have i Nærum som Erik Nielsens drivhus i Buskhede bidrager hver med fem nye arter til den danske fauna. I figur 1 er alle nytilkomne arter fordelt på distrikter, og selv om det fremgår, at der er fundet nye arter overalt i landet, er der ingen tvivl om, at nogle steder er bedre end andre. Således vil nyindvandring af sydlige arter primært ske i de sydlige og østlige egne, mens arter, der erkendes pga. observatøernes øgede dygtighed, primært dukker op i områder, hvor disse observatører bor, dvs. omkring storbyerne.

Aculepeira ceropegia

Figur 1

Nytilkomne arter fordelt på distrikter.

HVORFOR DUKKER NYE ARTER OP?

Der kan være mange årsager til, at en art indvandrer til Danmark. Klimaarterne udgør en stor del af arterne, især hos smådyrene. Det afspejler, at en del smådyr har et meget stort spredningspotentiale, og eftersom de fleste smådyr har en kort generationstid, vil de lynhurtigt kunne respondere på et varmere klima. I 90'erne så vi det med hvepseedderkopen, sribetæge og stor kejserguldsmed, der i løbet af ganske få år blev vidt udbredt overalt i Danmark, og denne udviklingen er fortsat i det nye årtusind med indvandringen af bl.a. blodcikade.

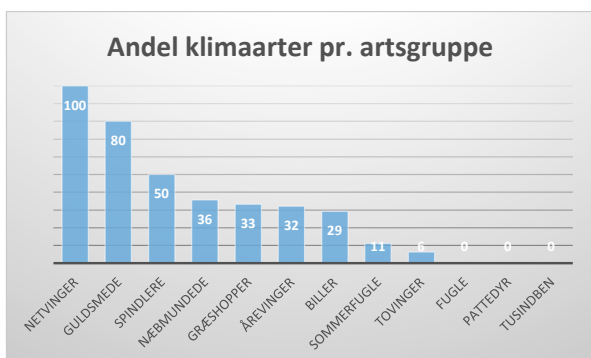
Der kan være mange årsager til, at der kommer en ny art på den danske liste. Den mest indlysende er selvfølgelig, at arten helt naturligt indvandrer til Danmark. Gennem historien har vi set mange spektakulære eksempler herpå, både inden for fugle og smådyr. Tyrkerduen, skægmejse, karmindompap og pungmejse er blot en lille håndfuld eksempler på arter, som for 100 år siden overhovedet ikke var kendt fra landet, men som i dag optræder på enhver velassorteret fugleliste. Blandt smådyr er arter som sribetæge, stor kejserguldsmed og hvepseedderkop gået fra at være eksotisk udseende arter i naturbogen til at være lige så hjemmehørende som grøn bredtæge, blå mosaikguldsmed og korsedderkop.

For andre arter går indvandringen så langsomt, at den slet ikke erkendes som en indvandring, men snarere som en opdukken af uvisse årsager. Når vi finder Leislers flagermus, er det svært at udelukke, at den har været her hele tiden, og det samme gælder selvsagt for rigtig mange smådyr. Den stigende fokus på smådyr, som bl.a. har været befordret af sociale medier som fx fugleognatur.dk, har således bevirket en eksplosion i antallet af nyopdagede galledannende insekter. Rigtig mange arter må således formodes at blive opdaget i de kommende år som følge af øget fokus på dansk naturhistorie.

Ser man på de forskellige artsgrupper, er det interessant at notere, hvorledes nogle artsgrupper primært er klimaarter, mens andres forekomst primært handler

om øget opmærksomhed. I figur 2 er klimaarternes andel af den samlede nye fauna for artsgruppen illustreret. De tre nye netvingearter i Danmark antages alle at være klimabetingede, ligesom fire ud af fem guldsmedearter tilskrives klimaændringer. Guldsmede flyver fremragende og kan lynhurtigt udvide udbredelsesområdet, hvis klimaet bliver varmere. Også en stor del af vores nye edderkopper må tilskrives et varmere klima. Edderkopper er generelt godt undersøgt, og der gemmer sig næppe mange oversete arter. Til gengæld spredes de meget effektivt vha. flyvende sommer og kommer derfor vidt omkring og kan – hvis forholdene er egnede – let etablere sig på nye lokaliteter. Umiddelbart synes det mærkværdigt, at der blandt vores sommerfugle er så få klimaarter, men her må det bemærkes, at hovedparten af de nye arter på listen fanges i automatiske lysfælder, som lokker tilfældigt strejfende dyr til. Disse arters forekomst vil derfor i høj grad være betinget af langdistancetransport med vinden og ikke udtryk for en nylig etablering på lokaliteterne.

Figur 2

Andel klimaarter pr. artsgruppe (i procent).

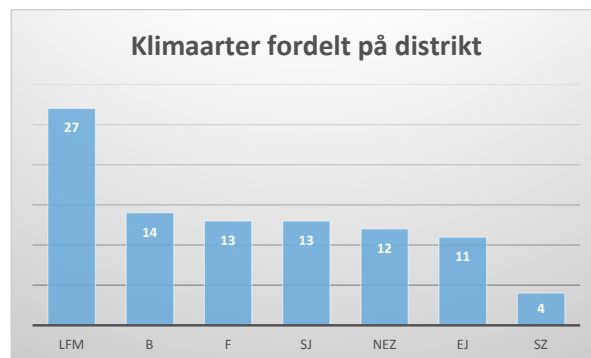
INDVANDRINGSVEJE

En stor gruppe arter dukker op i Danmark som funktion af almindelig udvidelse af udbredelsesområdet. For nogles vedkommende er forklaringen, at det varmere klima giver arterne mulighed for at etablere sig på vores breddegrader. Der er imidlertid også arter, der indvandrer fra øst, nord og vest, og her er klimaændringer nok ikke den mest nærliggende forklaring.

For nogle af de mest åbenlyse klimaarter ses en tydelig tendens til, at indvandringen sker op gennem Jylland, inden springet bliver taget til Fyn og Sjælland. Det gælder bl.a. arter som grøn kobbervandnymfe og blodcikade. Andre, mere højmobile arter ankommer i en egentlig invasion fra sydøst, hvilket har været tilfældet for bl.a. grålig cyklameugle *Eucarta virgo*. Af figur 3 ses tydeligt, at klimaarterne koloniserer Danmark over en bred kam sydfra – med Lolland-Falster som den væsentligste indfaldsport for nye arter. Det giver god mening, idet Østersøen netop tvinger migrerende arter til at tage et væsentligt hop nordpå, mens indvan-

dringen op gennem den jyske halvø foregår i et mere adstadigt tempo.

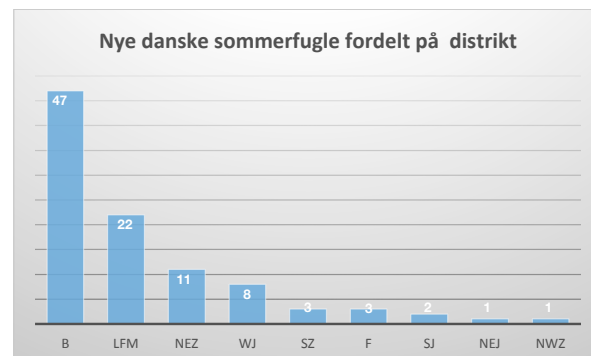
Figur 3

Nye danske arters fordeling på distrikter.

At data vedr. indvandringsvejene virkelig kan vise noget interessant, fremgår af figur 4. Her er alle nye sommerfuglearter siden år 2000 anført. Det gælder både dag- og natsommerfugle. Heri bemærkes det naturligvis, at Bornholm som den østlige forpost i Østersøen – og med en stor aktivitet af automatiske lysfælder til registrering af natsommerfugle – topper suverænt, ligesom sommerfuglesamlernes favoritlokaliteter på Lolland-Falster og i Vestjylland (samt deres hjemstavn omkring København) skinner igennem. Men at Sønderjylland, porten til kontinentet, blot har budt på to nye sommerfuglearter i løbet af 15 år, kalder på en forklaring. En mulig forklaring er, at de mange nye sommerfuglearter, som dukker op, primært kommer fra faunaer, der er knyttet til blomsterrige steppe- eller kystlandskaber. Slesvig-Holsten eller Sønderjylland byder på et intensivt opdyrket kulturlandskab, som ikke er specielt egnet til sommerfugle, så indvandring direkte sydfra op gennem Jylland er ganske enkelt ikke relevant for særlig mange sommerfuglearter. Sønderjylland er således også et sort hul i atlasprojekter som fx sommerfugleatlas.dk.

Figur 4

Nye danske sommerfugle fordelt på distrikter.

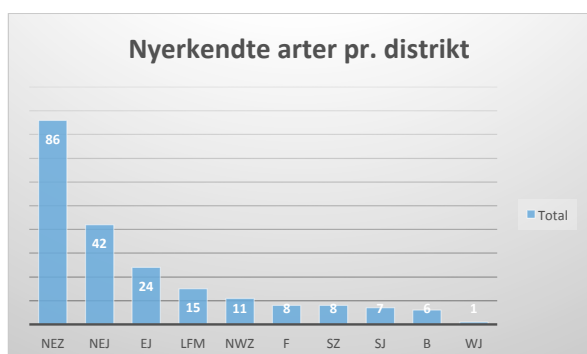
HVILKE ARTER FÅR SUCCES?

Det er langt fra alle de arter, som dukker op i Danmark, der umiddelbart slår an. Nogle spredes i et yderst adstadigt tempo, hvor kun enkelte individer foretager længere vandringer, mens andre i løbet af ganske få år koloniserer hele landet, ofte i noget, der ligner egentlig invasioner, hvor en stor del af bestanden må formodes at vandre. Det gælder bl.a. den yderst mobile art blodcikaden, som siden 2006 har formået at blive umådeligt talrig i næringsrige græslandsarealer. De arter, der får størst succes, er entydigt de arter, som trives fint med de vilkår, det moderne kulturlandskab tilbyder, dvs. en rigelighed af grøn vegetation, dvs. "grønne arealer", haver og parker, mens arter, der fx stiller krav til varm fyrreskov eller sydvendte kystskrænter nødvendigvis forbliver fåtallige trods spredning nordover.

HVOR BOR FOLK?

Det i virkeligheden allervigtigste spørgsmål, som man må stille sig, når det kommer til fund af små og ofte ganske anonyme arter, er, om forekomsterne på landsplan afspejler den reelle udbredelse, eller om de snarere er et udtryk for, hvor folk bor, eller hvor de oftest tager hen på ekskursion. I figur 5 ses således tydeligt, at antallet af nyerkendte arter er langt størst i Nordsjælland, efterfulgt af det nordøstlige Jylland, hvor de mange undersøgelser i Tofte Skov og Lille Vildmose har kastet mange nyopdagelser af sig. For iøjnefaldende, spektakulære arter er der dog næppe nogen tvivl om, at vores viden om udbredelsen er ganske præcis, og at kortene næppe har den store skævhed ift. observatørernes bopæl. Det gælder bl.a. vores dagsommerfugle, guldsmede, karismatiske arter såsom blodcikade m.fl. Her er det ganske tydeligt, at udbredelsen fortæller en reel biologisk historie.

Figur 5

Nyerkendte arter fordeling på distrikter.

Til gengæld er udbredelsen af en lang række af vores cikader og galledannende insekter tillige med adskillige småsommerfugle klart et udtryk for, hvor de opmærksomme naturhistorikere færdes, og man skal derfor være ekstremt varsom med at drage konklusioner over en bred kam. Den dygtige amatørentomolog Erik Nielsen har i mange år været særdeles grundig med at identificere insekter, som har forvildet sig ind i hans 10 m² drivhus i Buskhede vest for Silkeborg, og her har han formået at finde flere arter af insekter, end der fx er konstateret på Molslaboratoriet. Artslisten fra "drivhuset i Buskhede" rummer adskillige rødlistede arter, ligesom der er konstateret hele fem nye arter for landet. Dermed naturligvis ikke sagt, at drivhuset er et fantastisk levested; snarere understreger det, at insekter flyver vidt omkring, og at der stadig er rigtig mange arter at opdage.

Tabel 1, Fortegnelse over nye arter af terrestiske arthropoder og vertebrater i Danmark siden 2000. Arter med * er omtalt i teksten. F&N-fund er fund af arten på fugleognatur.dk den 1/5 2015. Se side 84-90.

Tægen *Dicyphus errans*

Gruppe: Mejere Phalangiidae

Navn: Gaffelmejer

Dicranopalpus ramosus (Simon, 1909)

Første fundår: 2007

Årsag: Klima

Første fundsted: F NG93 Årslev

IDENTIFIKATION

Denne yderst karakteristiske art blev første gang truffet i Danmark i 2007, og i lighed med mange andre førstegangsfund dukkede den først op på Fyn. Siden da har den lynhurtigt bredt sig til hele landet. Gaffelmejer træffes på mure og vægge i sensommeren og efteråret, nogle gange helt ind i december. Den er altædende og lægger æg i jorden. Det er uvist, hvordan arten kommer rundt – man mistænker flytning af have- og pottedplanter for at være den største vektor, idet der ganske enkelt ikke synes at være andre muligheder for så hastig spredning.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Den danske mejerfauna undergår i disse årtier store forandringer, som blev indvarslet med den nærmest eksplosive indvandring af orange vægmejer sidst i 1980'erne. Gaffelmejer var en af de forventede nye arter i Danmark, men hastigheden, hvormed det skete, var forbløffende. Om mejerne blot spredes med pottedplanter, eller de som blinde passagerer transporteres rundt med trafikken, er uvist. Under alle omstændigheder gennemfører arten tilsyneladende uden problemer sin livscyklus i vores byer, enten som et resultat af den urbane varmeø-effekt, eller fordi klimaet generelt er blevet varmere.

**Forekomst af
Gaffelmejer
2007 - 2014**

Dicranopalpus ramosus

Antal lokaliteter = 106

Genereret 28-4-2015

© Naturbasen ApS

UDBREDELSE I EUROPA

Gaffelmejer er vidt udbredt i Europa og har i de seneste årtier bredt sig voldsomt nordover. Den er for nylig konstateret som ny for Sverige.

FREMTID I DANMARK

Arten er allerede veletableret i Danmark, og trods fluktuationer i antallet – primært pga. varierende efterårstemperaturer – vil den utvivlsomt fortsætte sin ekspansion. Den danske mejerfauna er dog notorisk ustabil, så hvordan den på længere sigt vil klare sig i konkurrencen med andre arter er uvist.

Gruppe: Mejerer Phalangiidae

Navn: Kæmpemejer
Odiellus spinosus (Bosc, 1792)

Første fundår: 2006

Årsag: Klima

Første fundsted: F NG83 Odense

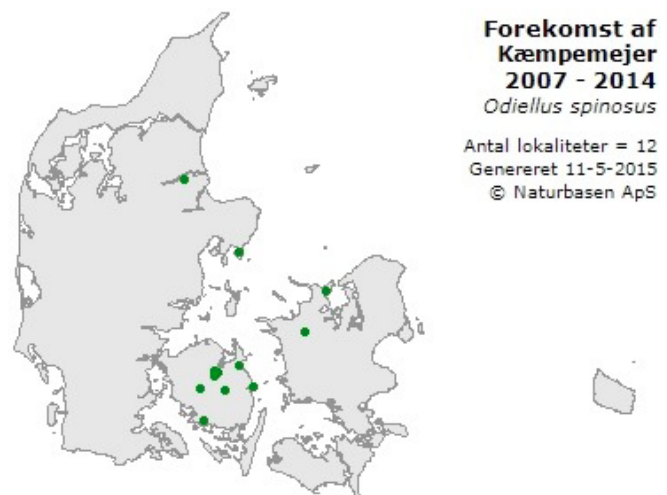

IDENTIFIKATION

Kæmpemejer blev i 2006 fundet i Odense og er senere dukket op flere andre steder i landet, specielt i den sydlige del. Indvandringen er imidlertid ikke gået nær så hurtigt som hos den ligeledes ny-indvandrede gaffelmejer, men om det afspejler, at kæmpemejer blot er sværere at erkende skal være usagt. Arten lever i haver og ses hyppigt på mure.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Det er uvist, hvorledes spredning af mejere egentlig foregår. De er ikke højmobile i felten, og derfor antages spredningen primært at foregå via haveaf-fald, potteplanter mv, hvor æg og mejerlinger kan optræde i stort tal.

UDBREDELSE I EUROPA

Kæmpemejer er vidt udbredt sydvest for Danmark. Den er endnu ikke kendt fra Sverige.

FREMTID I DANMARK

Kæmpemejer er utvivlsomt kommet for at blive, og den er næppe den sidste sydeuropæiske mejerart, som gør sin entré i Danmark.

Gruppe: Edderkopper Agelenidae

Navn: Ruderat-husedderkop
Tegenaria agrestis (Walckenaer, 1802)

Første fundår: 2002

Årsag: Klima

Første fundsted: EJ NG79 Hov

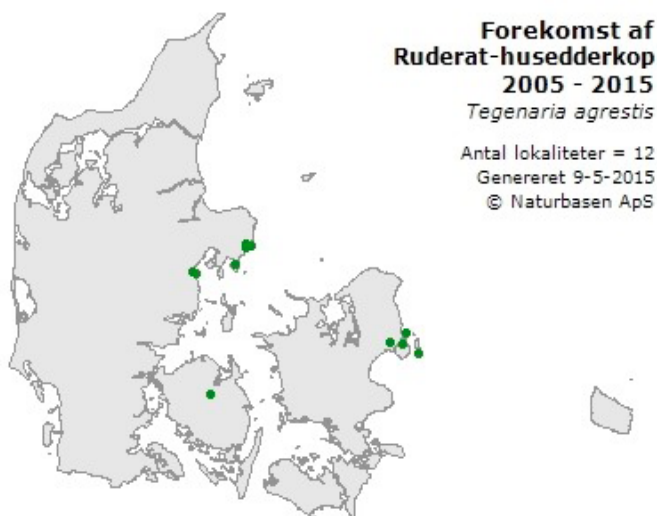

IDENTIFIKATION

Ruderat-husedderkop blev første gang fundet i Danmark ved Hov i Østjylland, hvorefter den siden er dukket op på en række lokaliteter primært i den østlige del af landet. Arten lever i særdeleshed op til sit navn, idet den er meget varmekrævende og primært findes på varme, solbeskinnede terræner som byggeplader og baneterræner. Den findes gerne under sten og ofte sammen med den vidt udbredte søsterart stor husedderkop, *Tegenaria atrica*.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Der er ingen tvivl om, at ruderat-husedderkop er indvandret til Danmark i nyere tid, idet den er så karakteristisk og udbredt, at den burde være blevet opdaget ved tidligere undersøgelser af edderkoppefaunaen. Arten er formentlig spredt med mennesker, fx som blind passager med trafikken.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten har en naturligt sydlig udbredelse i Europa. Første fund i Storbritannien var i 1949, og den anses generelt for synantrop, dvs. tilknyttet menneskelig bebyggelse. Den er endnu ikke konstateret i Norge, hvorimod de første svenske fund blev gjort umiddelbart efter de danske, nemlig i 2005, hvor den blev fundet ved brofæstet ved Øresundsbroen og i Ystad.

FREMTID I DANMARK

Arten synes allerede vidt udbredt og veletableret på større ruderater og vejanlæg, og den vil utvivlsomt brede sig yderligere i de kommende år.

Gruppe: Edderkopper Araneidae

Navn: *Aculepeira ceropegia*
(Walckenaer, 1802)

Første fundår: 2005

Årsag: Klima

Første fundsted: B WB00 flere lokaliteter

IDENTIFIKATION

Denne imponerende hjulspinder blev første gang fundet af edderkoppespecialisten Lars Bruun på Bornholm i 2005, hvor det blev konstateret, at den allerede fandtes på adskillige lokaliteter på øen. Ti år senere er arten endnu ikke fundet uden for Bornholm, hvor den dog stadig har en bestand. Den er især knyttet til varmt græsland, herunder også brakmarker.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Der er ingen tvivl om, at arten allerede i 2005 var etableret på Bornholm, men forekomsten af denne sydøstlige art er helt sikkert af nyere dato. I modsætning til flere andre edderkoppearter, hvis spredning er afhængig af mennesker, kan *Aculepeira ceropegia* sagtens flyve over længere afstande som unge (ballooning).

UDBREDELSE I EUROPA

Arten har en vid udbredelse i Europa, men er generelt sjælden i Nordeuropa. Den findes på en del lokaliteter i Sverige, men aldrig almindeligt, ligesom den fra gammel tid er kendt fra Norge.

FREMTID I DANMARK

Som andre varmekrævende arter vil *Aculepeira ceropegia* formentlig brede sig yderligere i de kommende år, således at der rapporteres fund fra sydhavsøerne eller Sønderjylland. Den vil derfor også fremover vil være en del af den danske fauna.

Gruppe: Edderkopper Dictynidae

Navn: *Nigma walckenaeri*
(Roewer, 1951)

Første fundår: 2009

Årsag: Klima

Første fundsted: F NG70 Fåborg

IDENTIFIKATION

Denne karakteristiske art blev fundet af Anni Lene Nielsen via forum på fugleognatur.dk i 2009. Efterfølgende er den dukket op på en del lokaliteter i den sydøstlige del af landet, men er trods intensiv eftersøgning endnu ikke dukket op i Jylland.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Nigma walckenaeri er lille art, som sagtens kan findes på levestederne uden at blive erkendt. Efter som den findes i byer og derfor tæt på mennesker, synes det dog usandsynligt, at den har kunnet overses i årtier. Der er derfor yderst tænkeligt, at den vitterligt er dukket op inden for de senere år. I lighed med mange andre sydlige arter dukker den først op i byerne, hvor varmeøseffekten bidrager til at skabe gunstige vilkår for varmekrævende arter.

**Forekomst af
Nigma walckenaeri
2009 - 2014**

Antal lokaliteter = 7
Genereret 7-5-2015
© Naturbasen ApS

UDBREDELSE I EUROPA

Arten har en sydlig udbredelse i Europa og er aldrig tidligere truffet i Skandinavien. Danmark udgør således den nuværende nordgrænse for arten.

FREMTID I DANMARK

Nigma walckenaeri vil utvivlsomt brede sig yderligere i vores byer i de kommende år. Den sætter stor pris på hække og skulle således næppe være i risiko for at uddø pga. mangel af levesteder!.

Gruppe: Edderkopper Dysderidae

Navn: Rubinrød seksøjespinder
Harpactea rubicunda (C.L. Koch, 1838)

Første fundår: 2005

Årsag: Klima

Første fundsted: LFM PF55 Rødbyhavn

IDENTIFIKATION

Denne yderst karakteristiske art blev i 2005 fundet på hotspottet for nye arter i Danmark, nemlig Rødbyhavn. Her er den vidt udbredt under skærver og sveller. I 2015 blev den fundet talrigt på Godsbanen i Aarhus.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Arten har formentlig været etableret på Rødbyhavn i en kort årrække forinden det første fund, men der er uden tvivl tale om nyindvandring for denne sydlige art. Arten kan formentlig spredes med flyvende sommer over større afstande, men det er sandsynligt, at spredningen har været passiv med tog. I lighed med mange andre sydlige arter dukker den først op i byerne, hvor Urban Heat Island-effekten bidrager til at skabe gunstige vilkår for varme-krævende arter.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten har en klar mellemeuropæisk udbredelse med forekomster i den sydlige del af Storbritannien, i Tyskland op til Østersøkysten og mod øst til Litauen. De danske fund repræsenterer de første i Skandinavien.

FREMTID I DANMARK

Der er ingen tvivl om, at rubinrød seksøjespinder allerede er etableret på flere ruderaer rundt om i Danmark, og med mindre alle disse arealer efterhånden konverteres til mondæne kolonihaver eller boliger, vil den utvivlsomt holde stand og brede sig videre mod nordvest.

Gruppe: Edderkopper Gnaphosidae

Navn: Rødbenet museedderkop
Gnaphosa bicolor (Hahn, 1833)

Første fundår: 2006

Årsag: Nyerkendt

Første fundsted: EJ NH31 Højkøl Skov

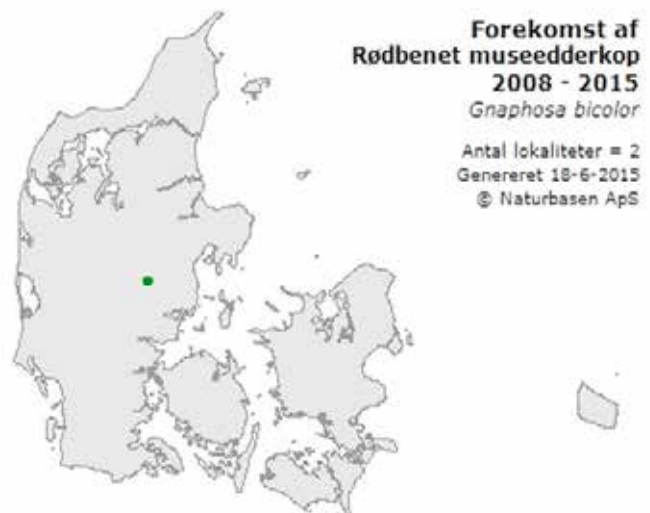

IDENTIFIKATION

Den særdeles smukke museedderkop blev i 2006 opdaget på de sydvendte, egebevoksede skrænter ved Højkøl på nordsiden af Salten Langsø. På denne lokalitet findes en lang række særegne edderkopper med en meget begrænset udbredelse, herunder nordlig fugleedderkop, mariehøneedderkop, *Scotina celans*, *Apostenus fuscus*, losedderkop og *Araneus angulatus*. Alle disse arter har et begrænset spredningspotentiale og er kun kendt fra lokaliteter med meget lang landskabelig kontinuitet.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Der er ingen tvivl om, at rødbenet museedderkop har levet længe på lokaliteten og blot været overset. Den iagttages nærmest kun ved sigtning af løv.

UDBREDELSE I EUROPA

Rødbenet museedderkop har en vid udbredelse i Europa, men er begrænset til kuperede terræner med lang kontinuitet. Arten er trods eftersøgning ikke fundet andre steder end omkring Salten Langsø.

FREMTID I DANMARK

Rødbenet museedderkop har en yderst begrænset udbredelse i Danmark – en udbredelse, som ingenlunde er tilstrækkelig til at sikre artens forekomst på længere sigt. Det er nødvendigt, at levestedet holdes nogenlunde lysåbent uden intensiv drift, ikke bare af hensyn til denne art, men også alle de andre sjældne arter på lokaliteten. De nuværende ejere er dog heldigvis opmærksomme på forekomsterne.

Gruppe: Edderkopper Gnaphosidae

Navn: *Haplodrassus minor*
(O. P.-Cambridge, 1879)

Første fundår: 2005

Årsag: Nyerkendt

Første fundsted: EJ NG56 Staksrode

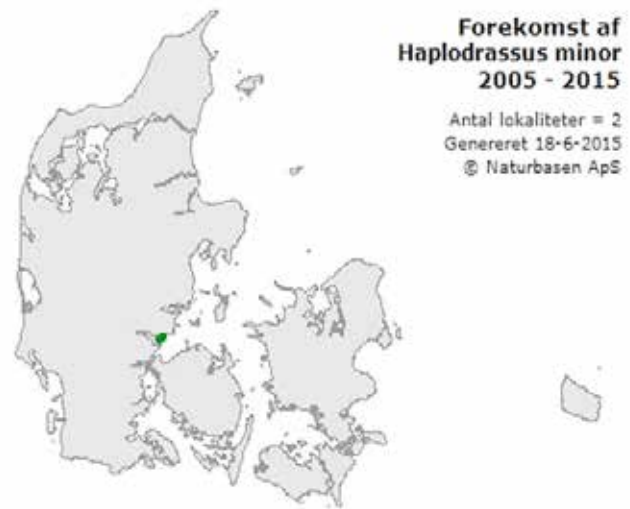

IDENTIFIKATION

Denne uanselige museedderkop lever under sten og lerflager på sydvendte skrænter og kyster og er siden det første fund ved Staksrode ved Vejle Fjord i 2005 genfundet talrigt på en nærliggende lokalitet i 2015. Arten må derfor antages at have en stabil bestand på lokaliteten.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Arten har formentlig været til stede på lokaliteten i lang tid. De varme, sydvendte skrænter langs Vejle Fjord har både en vid udbredelse i en meget lang kontinuitet, og de er derfor hjem for en lang række specialiserede arter, som ikke har mange andre danske levesteder.

UDBREDELSE I EUROPA

Artens udbredelse i Europa er lidet kendt, idet den mange steder er overset. Den kan meget let forveksles med juvenile eksemplarer af flere søsterarter, og kun en nøje granskning under lup vil afsløre tilhørsforholdet. Den er kendt fra de fleste lande syd for os, ligesom den har en talstærk bestand omkring Oslofjorden. Den er aldrig truffet i Sverige, men det beror helt sikkert på manglende opmærksomhed.

FREMTID I DANMARK

Arten vil helt sikkert kunne findes på flere sydvendte kystskrænter. Forekomsten ved Vejle Fjord er talstærk, og arten er derfor ikke i risiko for uddøen.

Gruppe: Edderkopper Lycosidae

Navn: *Alopecosa cursor*
(Hahn, 1831)

Første fundår: Ukendt

Årsag: Nyerkendt

Første fundsted: WJ MG49 Nymindegab

IDENTIFIKATION

Alopecosa cursor er kendt fra to lokaliteter ved vestkysten, nemlig ved Nymindegab samt ved Lodbjerg Fyr. Den er stor, iøjnefaldende og aktiv og er derfor næppe overset i væsentlig grad, selv om forveksling med andre arter af kæmpejægere sagtens kan finde sted. Ved nærmere eftersøgning må arten dog antages at kunne findes på flere lokaliteter langs vestkysten.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Alopecosa cursor er en typisk kæmpejæger med kraftig sildestribning ned af bagkroppen. De rødlig farver og de rødplettede ben er gode kendetegn, men præcis identifikation fordrer undersøgelser i stereolup. Arten bestemmes derfor kun af specialister. Sammenholdes den nuværende kendte danske forekomst af *Alopecosa cursor* med den vide udbredelse i resten af Europa, også nord for os, tyder meget på, at arten hidtil har været overset, og at der næppe er tale om nylig indvandring,

Ingen kortdata på www.fugleognatur.dk

UDBREDELSE I EUROPA

Som andre arter af kæmpejægere kan *Alopecosa cursor* træffes året igennem. Den er knyttet til meget lysåbne landskaber, hvor den jager bytte ved hjælp af synet. Cursor er kønsmoden og yngler i sommerhalvåret, hvor den gemmer sig i en hule om dagen.

FREMTID I DANMARK

Alopecosa cursor synes at være en art, som er knyttet til klitlandskaber, som er en af de danske naturtyper, der trods alt klarer sig ganske udmærket. Selv om den er sjælden og derfor altid kan være i risiko for at uddø, må dens forekomst dog betragtes som stabil.

Gruppe: Edderkopper Lycosidae

Navn: *Arctosa lutetiana*
(Simon, 1876)

Første fundår: 2010

Årsag: Naturlig spredning

Første fundsted: EJ PH13 Jernhatten

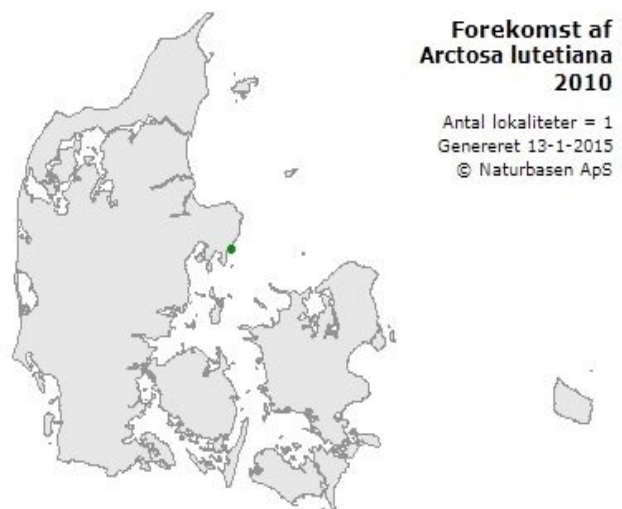

IDENTIFIKATION

Arctosa lutetiana blev i 2010 fundet på Jernhatten på Djursland – på en lokalitet, hvor der ligeledes findes en lang række andre sjældne, varmekrævende edderkopper.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Det er et godt spørgsmål, hvad forekomsten egentlig fortæller. Området er et af de bedst undersøgte i Danmark, specielt hvad edderkopper angår, og *Arctosa lutetiana* er let genkendelig. Derfor synes det plausibelt, at dens forekomst reelt set er af nyere dato. Imidlertid er det ikke til at sige, om det enlige eksemplar drejer sig om enkelt etableret strejfer, eller der allerede er etableret en bestand.

UDBREDELSE I EUROPA

Arctosa lutetiana er fanget på en strandvold neden for stejle sydvendte skrænter, altså på en meget varm lokalitet, som passer til artens generelle krav til levestedet. Den er meget varmekrævende, måske fordi en stor del af livscyklus tilbringes i en lille hule, som den graver i jorden. Når et bytte passerer forbi hulen, slår edderkoppen til ikke ulig mariehøneedderkoppen.

FREMTID I DANMARK

Som nævnt er arten trods relativt intensive indsamlinger ikke fundet i andet end et enkelt eksemplar. Formentlig har den en bestand på lokaliteten, som hidtil bare er blevet overset, men den kan sagtens være så sjælden, at den er i reel fare for at uddø igen.

Gruppe: Edderkopper Lycosidae

Navn: Stor bjørneedderkop
Trochosa robusta (Simon, 1876)

Første fundår: 2005

Årsag: Klima

Første fundsted: B VB80 Arnager

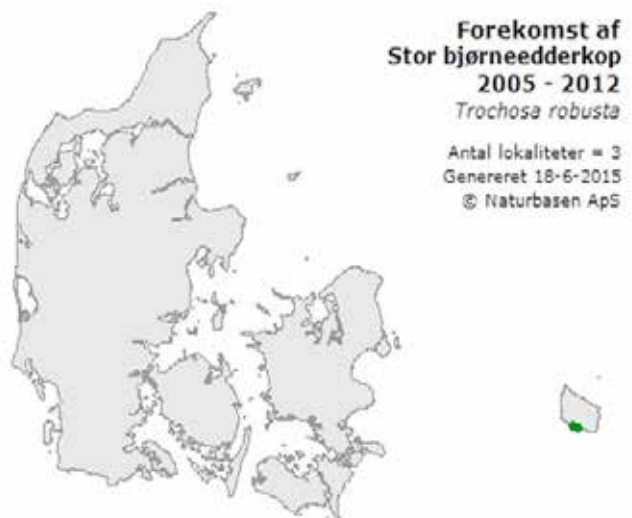
IDENTIFIKATION

Denne store art af bjørneedderkopper blev i 2005 fundet i sprækker i en soleksponeret kalkklint på det sydlige Bornholm. Siden da er den dukket op på en række lokaliteter langs den bornholmske sydkyst, og den er sine steder meget talrig. Den er nataktiv og fouragerer bl.a. på tanglopper i den øverste del af opskylszonen.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Forekomsten på den sydvendte kyst på Bornholm indikerer stærkt en nylig indvandring af denne varmekrævende art. Hvis den havde været til stede i længere tid, ville den utvivlsomt have etableret sig på flere lignende lokaliteter andre steder i landet. Arten spredes med flyvende sommer og har som udgangspunkt et stort spredningspotentiale; det er således alene temperaturen, der begrænser udbredelsen.

I lighed med mange andre sydlige arter dukker den først op i byerne, hvor Urban Heat Island-effekten bidrager til at skabe gunstige vilkår for varmekrævende arter.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten er udbredt i landene syd for os, men hverken kendt fra Sverige eller Norge.

FREMTID I DANMARK

Arten synes allerede veletableret på det sydlige Bornholm og vil allerede nu kunne findes på andre sydvendte kystskrænter i den sydlige del af landet.

Gruppe: Edderkopper Thomisidae

Navn: Flad krabbeedderkop
Coriarachne depressa (C.L. Koch, 1837)

Første fundår: 2010

Årsag: Naturlig spredning

Første fundsted: NEZ PH81 Melby Overdrev

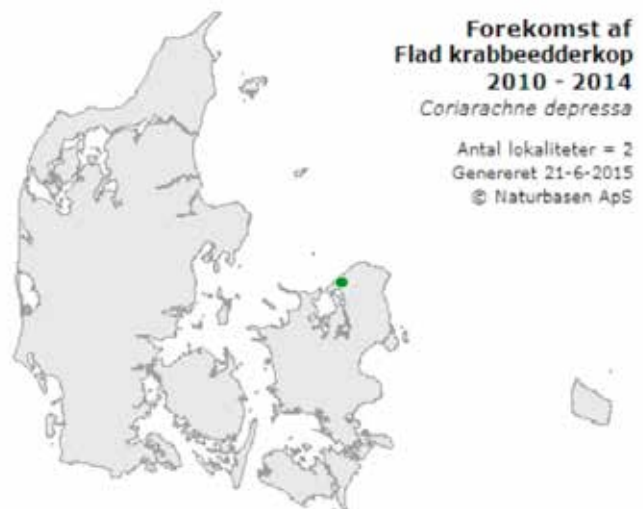

IDENTIFIKATION

Denne yderst karakteristiske art blev fundet via forum på fugleognatur.dk i 2010, og siden er det konstateret, at den er vidt udbredt i de varme og knastørre fyrreskovsarealer omkring Melby Overdrev. Imidlertid er den endnu ikke fundet på det sydøstlige Djursland, der ellers har arealer med en lignende sammensætning af varmekrævende arter.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Selv om det ikke kan udelukkes, at arten har haft en bestand på lokaliteten i mange år, er det dog mere sandsynligt, at der er tale om en nyere indvandring fra de nærmeste levesteder på den svenske vestkyst.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten har en vid udbredelse i Europa, hvor den er særlig talrig i netop fyrreskove. Forekomsten i Danmark er derfor ganske forventelig.

FREMTID I DANMARK

Med mindre man beslutter sig for at fælde alle lysåbne fyrreskove på Nordsjælland, vil flad krabbeedderkop utvivlsomt kunne opretholde – og måske endog udvide – sin udbredelse. Danmark ligger godt inden for artens naturlige udbredelsesområde, og den vil derfor næppe være truet af et varmere klima.

Gruppe: Edderkopper Salticidae

Navn: Sandspringedderkop
Yllenus arenarius Simon, 1868

Første fundår: 2012

Årsag: Klima

Første fundsted: B VA99 Boderne

IDENTIFIKATION

Denne yderst karakteristiske art blev fundet af Ole Martin på Bornholm i 2012 og identificeret via forum på fugleognatur.dk. På trods af sin iøjnefaldende habitus er der ikke fundet yderligere eksemplarer af arten.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Unger af springedderkopper spredes effektivt med flyvende sommer, og der er derfor en vis sandsynlighed for, at arten kontinuerligt foretager "air raids" ind over Danmark fra sine sydligere bestande. Findestedet er en klassisk lokalitet for nyindvandrede sydøstlige arter, så der er stor sandsynlighed for, at artens forekomst er et reelt billede på, at der er en indvandring undervejs. I lighed med mange andre sydlige arter dukker den først op i byerne, hvor Urban Heat Island-effekten bidrager til at skabe gunstige vilkår for varmekrævende arter.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten har en globalt begrænset udbredelse med en hovedvægt i det sydøstlige Europa. Nordgrænsen går i Litauen og Hviderusland, og forekomsten i Danmark er første fund i Skandinavien.

FREMTID I DANMARK

Indtil videre må det betragtes som usikkert, hvorvidt arten overhovedet har en bestand i Danmark, men eftersøgning i de kommende år vil utvivlsomt gøre os klogere på, om denne smukke art har etableret sig.

Gruppe: Guldsmede Aeshnidae

Navn: Sydlig mosaikguldsmed
Aeshna affinis (Van der Linden, 1823)

Første fundår: 2006

Årsag: Klima

Første fundsted: F NG93 Hollufgård

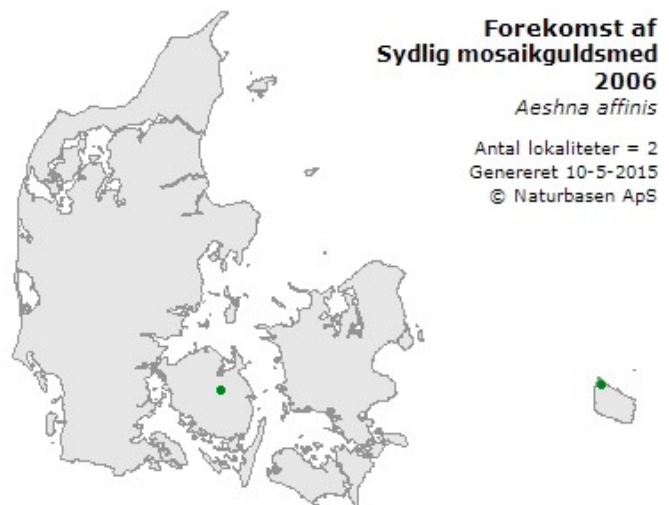

IDENTIFIKATION

Denne pragtfulde blå guldsmed blev for første gang truffet på Fyn og Bornholm i 2006, men er dog ikke set siden. Arten yngler i rene, varme vandhuller og er på vingerne fra juni til september. Dens larver tager to år om udviklingen.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Selv om sydlig mosaikguldsmed kan ligne andre arter, vil tidligere forekomster formentlig været blevet registreret. Derfor må fundene i 2006 betragtes som reelle førsteforekomster, der dog døde ud igen.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten er stærkt flyvende og vidt udbredt i landene syd for os, ligesom den i de seneste år har koloniseret Skåne, Blekinge og Øland.

FREMTID I DANMARK

Der er derfor ingen tvivl om, at den igen vil dukke op i Danmark, og at den med et varmere klima vil kunne etablere livskraftige bestande på vores breddegrader, akkurat som fx stor kejserguldsmed. Sydlig mosaikguldsmed er kendt for at kunne foretage længere vandringer, og den vil derfor hurtigt kunne respondere på et varmere klima.

Gruppe: Guldsmede Aeshnidae

Navn: Baltisk mosaikguldsmed
Aeshna serrata Hagen, 1856

Første fundår: 2005

Årsag: Naturlig spredning

Første fundsted: NWJ NJ02 Han Vejle

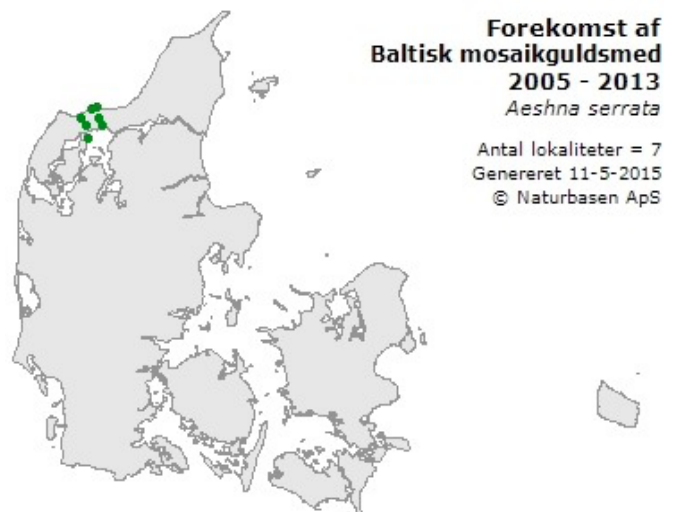

IDENTIFIKATION

Arten blev for første gang truffet i Vejlerne i 2005, hvor talrige individer i første omgang blev bestemt til den lignende siv-mosaikguldsmed. Efter at arten i 2006 blev erkendt på lokaliteten, har fundene fra 2005 dog uden tvivl drejet sig om samme art, der derfor kan have været på lokaliteten i adskillige år. Baltisk mosaikguldsmed findes ofte i næringsrige vande med dominans af tagrør og/eller dunhammer. I størstedelen af dens europæiske udbredelse yngler den i brakvand, hvilket stemmer nøje overens med de danske fund. Den ses primært på vingerne i juli-august, og larvernes udvikling er toårig.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Arten er utvivlsomt indvandret til Danmark østfra i forbindelse med en længerevarende østlig strømning i sensommeren. Et godt bud er, at indvandringen er sket i 2002, hvor der i forbindelse med en massiv varmeperiode sås en eksplosiv optræden af adskillige østlige arter.

UDBREDELSE I EUROPA

Baltisk mosaikguldsmed er en ægte østlig art, hvis udbredelsesområde findes i Mellemøst og videre østpå gennem Baltikum.

FREMTID I DANMARK

Baltisk mosaikguldsmed har tydeligvis etableret sig i Thy og synes talrig i Vejlerne, som er typisk lokalitet for arten. Man må derfor forvente yderligere fremgang for denne art.

Gruppe: Guldsmede Coenagriidae

Navn: Lille rødøjet vandnymfe
Erythromma viridulum (Charpentier, 1840)

Første fundår: 2001

Årsag: Klima

Første fundsted: LFM PF86 Hasselø

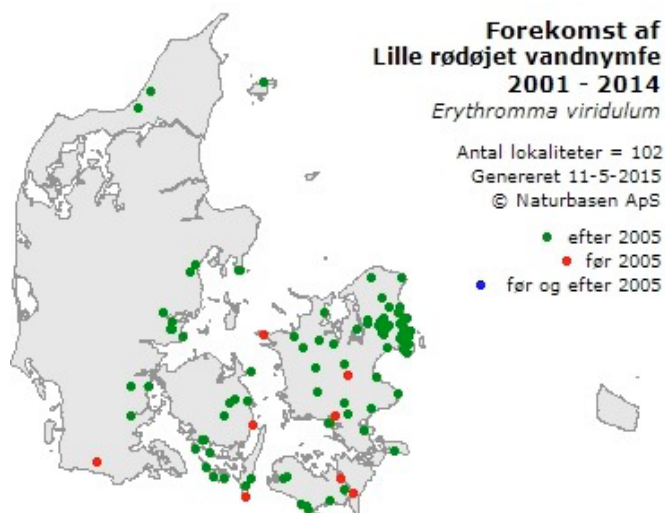

IDENTIFIKATION

Denne ret uanselige guldsmed blev for første gang truffet på Falster i 2001, hvorefter den hurtigt spredte sig til resten af øerne og Østjylland. Enkelte fund fra Nordvestjylland og Læsø afspejler primært, at arten formentlig er noget overset i det midt- og vestjyske. Lille rødøjet vandnymfe træffes i stillestående, lavvandede og vegetationsrige vandhuller og søer. Den ses oftest tæt på vandet, hvor den gerne ses flyve hurtigt, retlinet og lavt. Ind imellem hviler den sig gerne på flydebladsvegetation som vandaks og åkander.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Arten er formentlig indvandret til Danmark over havet fra sydøst. Vandnymfer krydser gerne større vandområder, hvilket bl.a. blev iagttaget på Anholt i 2014, hvor flere vandnymfearter blev set tilflyvende fra Sverige.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten er vidt udbredt i Europa syd for os, og siden 2000 er den også truffet i det sydlige Sverige. Den har bredt sig voldsomt mod nord og vest i de seneste årtier, utvivlsomt som følge af et varmere klima.

FREMTID I DANMARK

Arten er allerede særdeles veletableret og findes talrigt på næsten alle velegnede levesteder. Indvandringshastigheden afspejler, hvor hurtigt højmobile insekter reagerer på et varmere klima.

Gruppe: Guldsmede Lestidae

Navn: Grøn kobbervandnymfe
Lestes viridis (Van der Linden, 1825)

Første fundår: 2005

Årsag: Klima

Første fundsted: SJ NF58 Sønderskoven

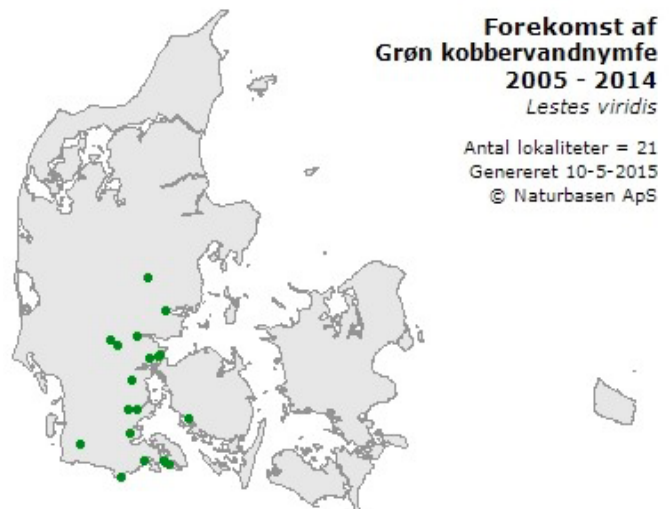

IDENTIFIKATION

Siden første fund på Als i 2005 har grøn kobbervandnymfe langsomt bredt sig op gennem Østjylland, således at nordgrænsen nu går omkring Silkeborg. Grøn kobbervandnymfe findes ved næsten alle typer mere eller mindre stillestående vand, blot der er rigeligt med buske og træer. Arten udmærker sig ved at lægge æg på mindre pilegrene et par meter over vandoverfladen.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Indvandringen til Danmark er for denne art sket lige efter bogen. Arten har langsomt bredt sig op gennem Slesvig, og det var ventet, at den i løbet af kort tid ville dukke op i Danmark. Et enkelt fund er gjort på det sydvestlige Fyn, hvilket stærkt indikerer, at indvandringen sker direkte fra syd.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten er vidt udbredt i Europa op til Østersøen. Fundene i Danmark repræsenterer den første skandinaviske forekomst.

FREMTID I DANMARK

Arten breder sig i disse år vedholdende mod nord. Indvandringen er ikke så ekspansiv som hos mange andre guldsmedearter, formentlig fordi denne udprægede skovlysningstype vægrer sig mod at krydse større strækninger med åbent land.

Gruppe: Guldsmede Libellulidae

Navn: Røddåret hedelibel *Sympetrum fonscolombii* (Selys, 1840)

Første fundår: 2003

Årsag: Klima

Første fundsted: SJ MG60 Rømø

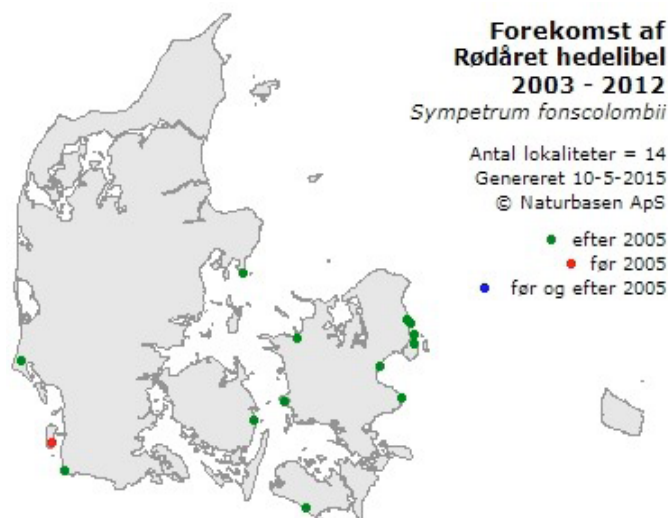

IDENTIFIKATION

Første fund af denne sydlige art var fra Rømø i 2003; næste fund blev gjort i 2007, hvor arten iagttoges på mange lokaliteter i den sydøstlige del af landet. Røddåret hedelibel har en meget kort generations-tid og har som eneste nordeuropæiske art to generationer pr. år. Længere sydpå når den således at gennemleve larvestadiet i løbet af det sene forår, således at en ny generation kommer frem sidst på sommeren, hvorefter æglægning finder sted. I Danmark er klimaet formentlig stadig for køligt til, at sensommergenerationen kan nå at reproducere sig, hvorfor arten uddør efter en enkelt sæson.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Forekomsten i 2007 var helt sikkert et resultat af en massiv tilflyvning i forsommeren og efterfølgende reproduktion. Røddåret hedelibel er en varmekrævende art, som findes i relativt store, soleksponerede og lavvandede vandhuller, oftest i grusgrave, kystnære søer og nyetablerede vandhuller.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten er vidt udbredt i Europa syd for Østersøen. Samtidigt med forekomsten i Danmark iagttoges arten i Sverige.

FREMTID I DANMARK

Røddåret hedelibel er formentlig endnu ikke fastboende i Danmark, og det er usikkert, om den hvert år kan nå at gennemføre livscyklus i de korte danske somre. Indtil videre er vi derfor afhængige af, at bestanden suppleres fra syd. Arten er således ikke iagttaget i perioden 2012-14, men i maj 2015 er der atter dukket individer op syd fra.

Gruppe: Græshopper Acrididae

Navn: Rødbenet lynggræshoppe
Omocestus rufipes (Zetterstedt, 1821)

Første fundår: 2014

Årsag: Nyerkendt

Første fundsted: F PG15 Romsø

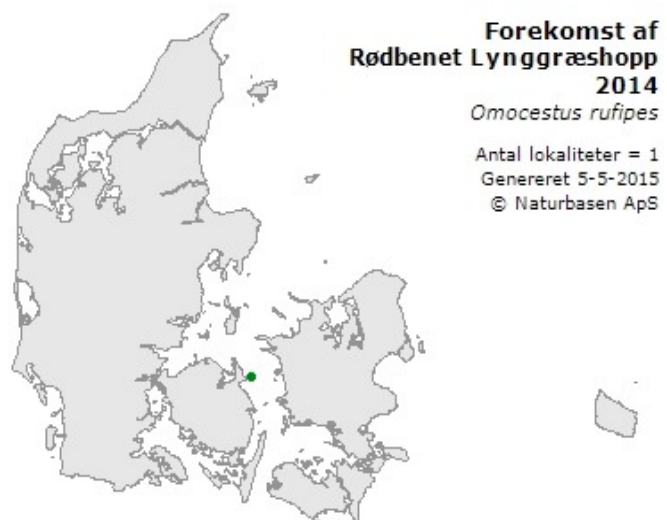

IDENTIFIKATION

Rødbenet lynggræshoppe blev fundet af 16-årige Hjalte Kjærby på Romsø i Storebælt i 2014. Arten, som er ganske karakteristisk, havde en stor bestand på lokaliteten. Rødbenet lynggræshoppe findes på tørre overdrev, skovbryn og skovlysninger. Artens eneste danske lokalitet er et sandet, kystnært overdrev græsset af dådyr med spredte bevoksninger af hvidtjørn og brombær. Ligesom andre markgræshopper lever den udelukkende af planteføde, især forskellige græsser. Den synger og er meget aktiv i varmt og solrigt vejr. Den er en udmærket flyver.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Med den øgede fokus på græshopper i de senere år synes det umiddelbart urealistisk, at arten er specielt overset i Danmark. Den har imidlertid sagtens kunne leve på Romsø i årtier, uden at nogen har bemærket den.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten er udbredt både syd og øst for os, så fundet var på sin vis ganske forventeligt.

FREMTID I DANMARK

Med en enkelt kendt lokalitet, hvorfra der også er kendt andre sjældne arter, er fremtiden for rødbenet lynggræshoppe indtil videre noget usikker. Driften på Romsø synes dog ideel, og der er ikke mange steder i Danmark med en lige så optimal overdrevsforvaltning.

Gruppe: Græshopper Phaneropteridae

Navn: Seglgræshoppe
Phaneroptera falcata (Poda, 1761)

Første fundår: 2010

Årsag: Klima

Første fundsted: B VB82 Hammeren

IDENTIFIKATION

Den imponerende seglgræshoppe blev i 2010 fundet af Kent Olsen, som netop var draget til klippeøen i jagt på nye arter for landet. Arten, som er ganske umiskendelig, og som ikke har for vane at skjule sig, er siden truffet på en række lokaliteter i den sydøstlige del af landet. Den er altædende og træffes især på varme brakmarker og i skovbryn.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Seglgræshoppe er i modsætning til vores andre hjemmehørende arter af løvgræshopper en ualmindelig god flyver, som uden problemer stiger til vejrs og tilbagelægger længere afstande. Der er derfor ingen tvivl om, at indvandringen til Danmark er sket over Østersøen.

**Forekomst af
Seglgræshoppe
2010 - 2014**
Phaneroptera falcata
Antal lokaliteter = 10
Genereret 8-5-2015
© Naturbasen ApS

UDBREDELSE I EUROPA

Seglgræshoppe er vidt udbredt i Europa syd for Danmark.

FREMTID I DANMARK

Arten har allerede formået at yngle på flere lokaliteter i den sydligste del af landet, så der er næppe tvivl om, at den i de kommende år vil etablere sig flere steder og successivt brede sig nordover.

Gruppe: Tæger Corixidae

Navn: *Gonocerus acuteangulatus*
(Goeze, 1778)

Første fundår: 2008

Årsag: Klima

Første fundsted: SJ MG71 Rømø, Toftum

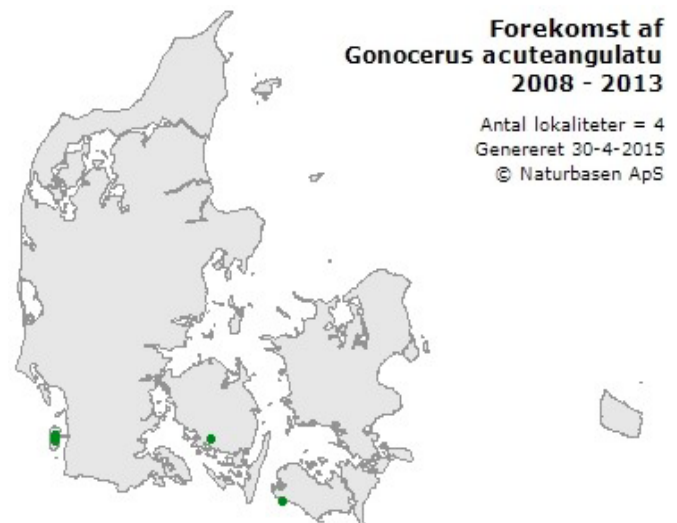

IDENTIFIKATION

Det første eksemplar af denne karakteristiske art blev truffet på Rømø i 2008, og siden da er den dukket op på flere lokaliteter i den allersydligste del af Danmark.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Da det første eksemplar af denne sydlige art blev truffet på Rømø, var tægeekspertene ikke sikre på, om der vitterligt var tale om en naturligt indvandret art, eller om fundet i en have skulle tolkes som et indslæbt individ. Senere er arten imidlertid dukket op på Sydfyn og det sydlige Lolland, og der er derfor ingen tvivl om, at arten er under naturlig indvandring. Tæger flyver udmærket.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten har en sydlig udbredelse i Europa og er især knyttet til varme, tørre brakmarker. De danske lokaliteter er alle gjort i sandede områder med en rig forekomst af blomster.

FREMTID I DANMARK

Artens spredning i Danmark synes ikke så eksplosiv, som vi har set det hos andre tægearter som fx sribetægen. Det afspejler utvivlsomt dens krav til levesteder, der ikke honoreres overalt i kulturlandskabet – i modsætning til sribetægen, der blot ønsker vild kørvel.

Gruppe: Tæger Corixidae

Navn: *Leptoglossus occidentalis*
Heidemann 1910

Første fundår: 2009

Årsag: Klima

Første fundsted: FPG05 Langø

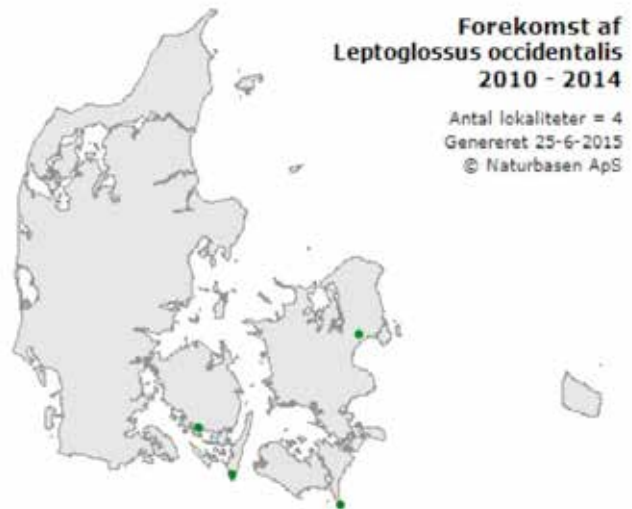

IDENTIFIKATION

Første fund af denne amerikanske art blev gjort på Fyn i 2009, og siden er den dukket op på flere lokaliteter i den sydlige del af landet.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Leptoglossus occidentalis stammer oprindeligt fra Nordamerika. Det er en art, der har tiltrukket sig en del opmærksomhed, idet den suger saft på skudspidser på nåletræer og derfor hæmmer udviklingen af frø og kogler. Den er uden tvivl indført med træ til Europa og i flere af hinanden uafhængige introduktioner. Forekomsterne i Danmark må dog betragtes som naturlig spredning nordover, idet den lokalt kan opnå meget store bestande, der gerne bevæger sig på vandring.

UDBREDELSE I EUROPA

I Europa blev arten første gang truffet i 1999 i Italien, og siden da har den bredt sig nordover. I 2008 sås en meget stor indflyvning på den engelske sydkyst, hvilket understreger artens spredningspotentiale.

FREMTID I DANMARK

Der er ingen tvivl om, at arten i de kommende år vil blive truffet på flere lokaliteter. Artens naturlige nordgrænse i Amerika er Nova Scotia, hvis klima meget ligner det danske, så den har absolut potentiale for at blive almindelig på vores breddegrader.

Gruppe: Tæger Lygaeidae

Navn: *Aphanus rolandri*
(Linnaeus, 1758)

Første fundår: 2004

Årsag: Klima

Første fundsted: F NG71 Svanninge Bakker

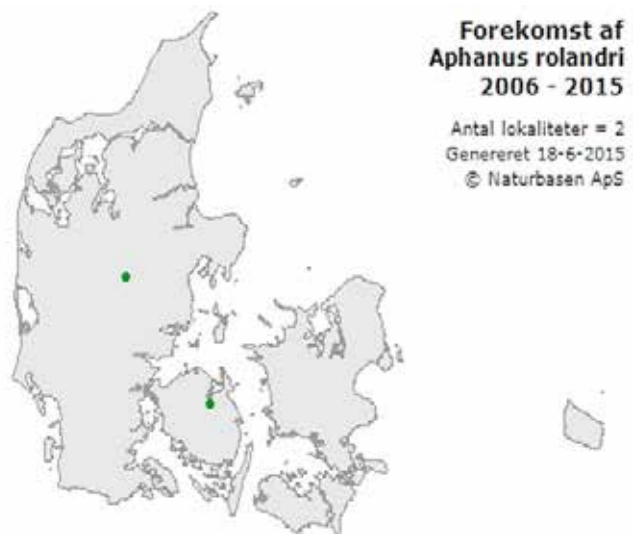

IDENTIFIKATION

Denne yderst karakteristiske art, som let kendes på sin sorte farve og en stor rød plet på halvdækvingerne, dukkede i 2008 op i en insektkasse med præparerede dyr indsamlet på Fyn i 2004. Efterfølgende er der gjort enkelte fund i naturen, både på Fyn og i Jylland.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Forekomsten i Danmark er utvivlsomt af nyere dato, idet arten umiddelbart er så karakteristisk, at den ville være blevet noteret tidligere, hvis den havde haft en bestand på vores breddegrader. Omvendt kan det dog undre, at arten næsten udelukkende er truffet på en enkelt fynsk lokalitet, hvor den findes i stort antal. Det må enten tolkes som om, at den ikke har etableret sig ret mange andre steder, eller også at den faktisk er overset. Den er knyttet til varmt, blomsterrigt græsland.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten har en klar sydvestlig udbredelse i Europa og er muligvis under langsom spredning nordover. Den er almindelig i den vestlige del af Tyskland.

FREMTID I DANMARK

Arten er allerede veletableret på en enkelt dansk lokalitet, men spredningen virker ingenlunde eksplosiv, og spørgsmålet er, hvor hurtigt den vil brede sig til resten af landet.

Gruppe: Tæger Lygaeidae

Navn: Cypresfrøtæge
Orsillus depressus (Mulsant & Rey, 1852)

Første fundår: 2008

Årsag: Klima

Første fundsted: EJ NH72 Aarhus,
Botanisk Have

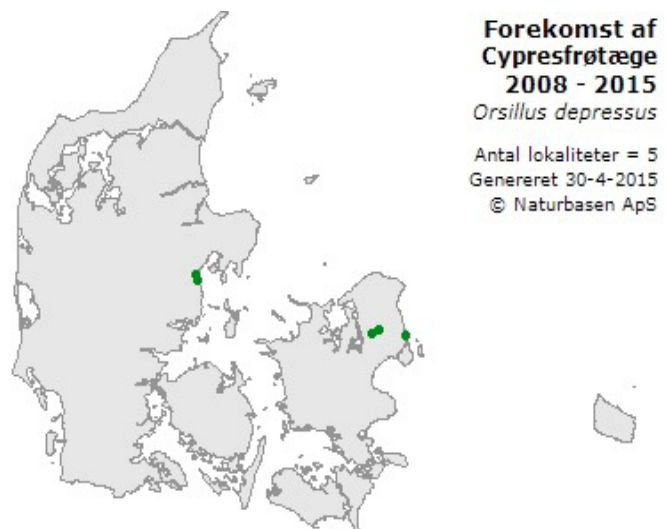

IDENTIFIKATION

Denne art, der findes på cypres, thuja og enebær, blev fundet ved målrettet eftersøgning i Aarhus i 2008 og er siden dukket op en række andre lokaliteter.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Cypresfrøtæges forekomst i Danmark er uden tvivl af nyere dato, men om den er indført og naturaliseret, eller om den faktisk er indvandret ganske naturligt sydfra, er uvist. Eftersom arten på vores breddegrader indtil videre synes at være knyttet til cypres i haver, parker og på kirkegårde, vil dens forekomst i den "vilde" natur dog være yderst begrænset, om end cypres også forekommer plantet i skovbruget.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten har en naturlig udbredelse omkring Middelhavet, hvorfra den siden har bredt sig nordover, enten via handel med træer eller som funktion af et varmere klima.

FREMTID I DANMARK

Arten er utvivlsomt veletableret i flere af vores byer, og der er ingen tvivl om, at den vil brede sig yderligere i de kommende år.

Gruppe: Tæger Miridae

Navn: Stenurtblomstertæge
Chlamydatus evanescens (Boheman, 1852)

Første fundår: 2014

Årsag: Nyerkendt

Første fundsted: F NG70 Fåborg

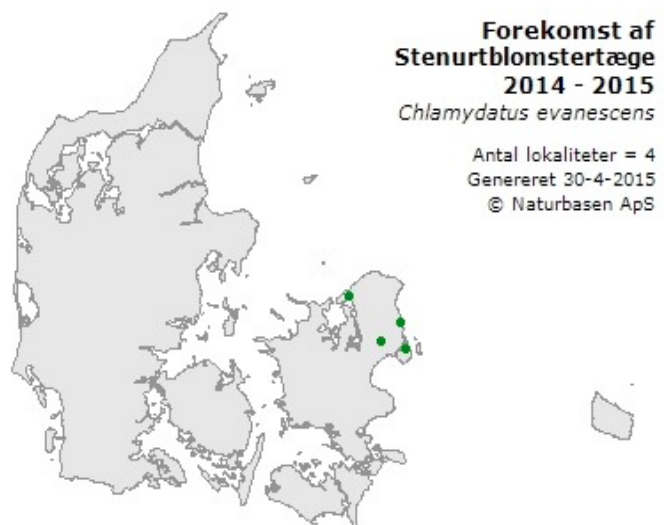

IDENTIFIKATION

Stenurtblomstertæge blev i 2014 fundet af Poul Ulrik ved at ryste stenurt i et gærde i Ledøje, og efter at han publicerede sit fund på fugleognatur.dk, gik andre naturhistorikere på jagt efter arten i bevoksninger af stenurt, og den blev fundet på adskillige lokaliteter.

NY I DANMARK – HVORDAN?

En så vid udbredelse, som stenurtblomstertæge viste sig at have, antyder stærkt, at den meget lille art blot har været overset hidtil. Den findes især ved at ryste stenurterne, og det er utvivlsomt ikke noget, folk generelt har gjort. På mange lokaliteter er arten fundet som både nymfer og voksne, hvilket understreger, at arten allerede er bofast.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten er fundet vidt udbredt i landene omkring os, hvilket understreger, at arten på vores breddegrader blot har været overset.

FREMTID I DANMARK

Stenurtblomstertæge er for længst veletableret i Danmark.

Gruppe: Tæger Miridae

Navn: *Dicyphus errans*
(Wolff, 1804)

Første fundår: 2008

Årsag: Nyerkendt

Første fundsted: B VB81 Sorthat

IDENTIFIKATION

Efter det første fund på Bornholm i 2008 er *Dicyphus errans* dukket op på adskillige lokaliteter i Danmark, og i de områder, hvor insektfolkene er meget aktive, har den vist sig nærmest overalt.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Arten har uden tvivl været etableret i Danmark i en længere årrække, idet den vide udbredelse så kort tid efter den første forekomst ikke kan tilskrives en nyere spredning. Den har en lang række værtsplanter.

**Forekomst af
Dicyphus errans
2008 - 2014**

Antal lokaliteter = 12
Genereret 7-5-2015
© Naturbasen ApS

UDBREDELSE I EUROPA

Arten har en vid udbredelse i Europa, hvor den findes overalt på varme, tørre brakarealer og i haver.

FREMTID I DANMARK

Dicyphus errans synes allerede veletableret i Danmark.

Gruppe: Tæger Pentatomidae

Navn: Stor kranstæge
Sciocoris homalonotus Fieber, 1851

Første fundår: 2006

Årsag: Klima

Første fundsted: B WB00 Svenskehavn

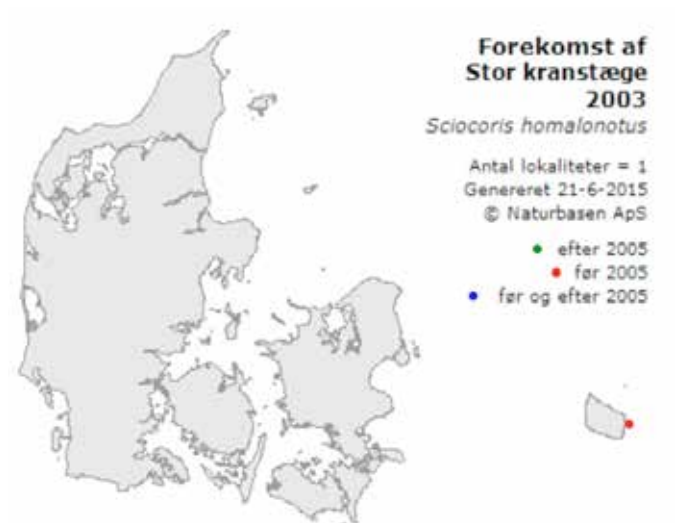

IDENTIFIKATION

På nær et helt tilfældigt fund i opskyl i 1996 har stor kranstæge siden 2003 haft en bestand ved Svenskehavn på Bornholm. Arten lever på diverse græsser på lokaliteter med et varmt mikroklima.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Denne varmekrævende art har været under nogen spredning mod nord i Tyskland og Polen i de seneste år, og forekomsten på Bornholm skal formentlig tilskrives et varmere klima. Den er kendt fra en række varmeprægede lokaliteter i Sverige, så det kan ikke udelukkes, at forekomsten på Bornholm blot er en reliket bestand, der har været på lokaliteten længe.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten er vidt udbredt i landene syd for os, ligesom den har spredte bestande i Sverige.

FREMTID I DANMARK

Dette er en af de få nye arter i Danmark, hvis fremtid i landet faktisk må betegnes som usikker. Hvis stor kranstæge faktisk er under spredning sydfra, vil der utvivlsomt komme flere fund, men det er lige så tænkeligt, at arten er truet på den nuværende lokalitet.

Gruppe: Cikader Cercopidae

Navn: Blodcikade *Cercopis vulnerata*
Rossi, 1807

Første fundår: 2006

Årsag: Klima

Første fundsted: SJ NF17 Frøslev

IDENTIFIKATION

Blodcikade er sammen med hvepseedderkop, stor kejserguldsmed og sribetæge en af de fornemste repræsentanter for en hurtig, naturlig kolonisering sydfra. Siden den første forekomst i Frøslev Mose i 2006 har arten med raket fart spredt sig op gennem Jylland, hvor den nu er nået til Silkeborgkanten. Arten findes i mange forskellige naturtyper, dog helst i lav, græsrig vegetation op og ned ad varme skovbryn.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Cikader flyver glimrende, og derfor er artens forekomst en ganske naturlig konsekvens af et varmere klima, der giver varmekrævende arter muligheder for at gennemføre livscyklus på nordligere himmelstrøg. Artens spredning lader til at foregå via kortere flyveture – den er således endnu ikke truffet på Fyn eller Sjælland, men breder sig hastigt op igennem Jylland.

**Forekomst af
Blodcikade
2006 - 2014**
Cercopis vulnerata

Antal lokaliteter = 63
Genereret 6-5-2015
© Naturbasen ApS

UDBREDELSE I EUROPA

Blodcikade har en vid udbredelse i Syd- og Mellemeuropa, og indvandringen op gennem Jylland er ganske typisk for arter med en sydvestlig udbredelse.

FREMTID I DANMARK

Arten er allerede veletableret i Jylland og må inden for en overskuelig årrække forventes at kolonisere Fyn og Sjælland.

Gruppe: Cikader Cicadellidae

Navn: *Acericerus heydenii*
(Kirschbaum, 1868)

Første fundår: 2000

Årsag: Klima

Første fundsted: NEZ UC30 Gadevang

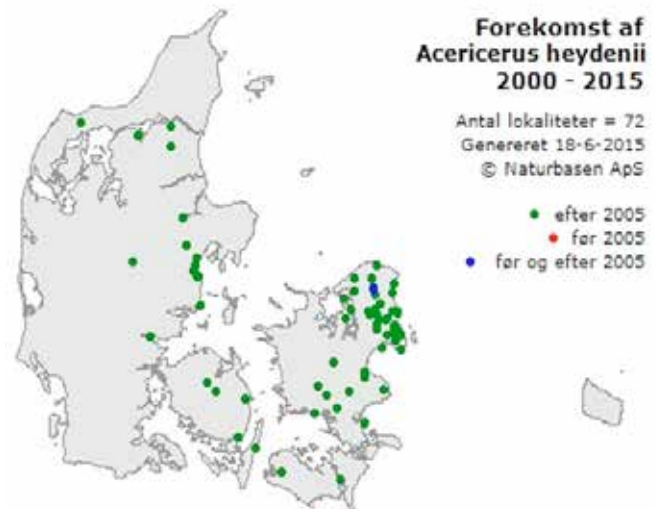

IDENTIFIKATION

Acericerus heydenii er et i en lang række af eksempler på varmekrævende småinsekter, som i disse år bliver konstateret som ny for Danmark. Som hovedparten af vores nyindvandrede arter er den meget bredspektret i sit valg af levesteder, hvilket naturligvis også er forklaringen på, at den har opnået en meget vid udbredelse i landet.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Artens forekomst er utvivlsomt af nyere dato, da vores cikadefauna – trods arternes lidenhed og det meget begrænsede publikum – trods alt er nogenlunde velbeskrevet.

UDBREDELSE I EUROPA

Acericerus heydenii har en vid udbredelse i Mellemeuropa, og den er ligeledes talrig i Sverige, hvorfra indvandringen utvivlsomt er sket.

FREMTID I DANMARK

Arten er allerede veletableret i Danmark.

Gruppe: Cikader Cicadellidae

Navn: Krydderurtcikade
Eupteryx decemnotata Rey, 1891

Første fundår: 2006

Årsag: Klima

Første fundsted: F PG00 Åbyskov

IDENTIFIKATION

Krydderurtcikade er en af mange arter, der blev identificeret som ny for landet via forum på fugleognatur.dk. Siden det første fund er den dukket op i mange forskellige haver, hvor den typisk går på salvie, timian og oregano. Nymferne suger saft på planterne og kan være skadedyr.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Småcikader som krydderurtcikade flyver glimrende og er ofte en del af det såkaldte luftplankton, som spredes over store afstande og derfor kan kolonisere helt nye områder. Som for andre sydlige arter blev de første forekomster gjort i den sydlige del af landet. En sådan indvandring begynder med få, lokale bestande, hvorfra der efterhånden sker spredning til omgivelserne.

**Forekomst af
Krydderurtcikade
2006 - 2014**
Eupteryx decemnotata

Antal lokaliteter = 19
Genereret 10-5-2015
© Naturbasen ApS

UDBREDELSE I EUROPA

Arten er udbredt og talrig i Europa og har siden begyndelsen af sidste århundrede bredt sig hele vejen fra det sydlige Europa. I løbet af de seneste år har den også koloniseret Sverige og Norge.

FREMTID I DANMARK

Arten er allerede veletableret i Danmark.

Gruppe: Cikader Cicadellidae

Navn: *Eupteryx origani*
Zachvatkin 1948

Første fundår: 2012

Årsag: Naturlig spredning

Første fundsted: SZ PG72 Skytteskov

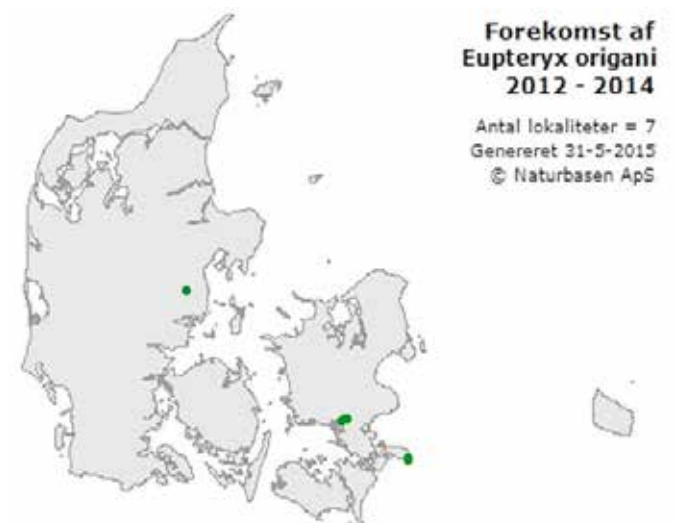

IDENTIFIKATION

Den særdeles ihærdige naturhistoriker Finn Krone fandt i 2012 arten på merian ved Skytteskov, hvorefter den – i lighed med mange andre ”nyopdagede” arter på fugleognatur.dk – snart blev konstateret på andre lokaliteter.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Muligvis har arten været her i en årrække, idet der florerer rygter om tidligere fund, men der er nok ingen tvivl om, at den i lighed med andre varme-krævende småcikader er under spredning i disse år, bl.a. fordi værtsplanten merian bliver mere og mere udbredt som haveplante.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten er udbredt syd og øst for Danmark.

FREMTID I DANMARK

Arten synes allerede vidt udbredt, og udviklingen vil utvivlsomt fortsætte i de kommende år.

Gruppe: Cikader Cicadellidae

Navn: Bonboncikade *Idiocerus herrichii*
Kirschbaum, 1868

Første fundår: 2008

Årsag: Klima

Første fundsted: SZ PH82 Holme Olstrup

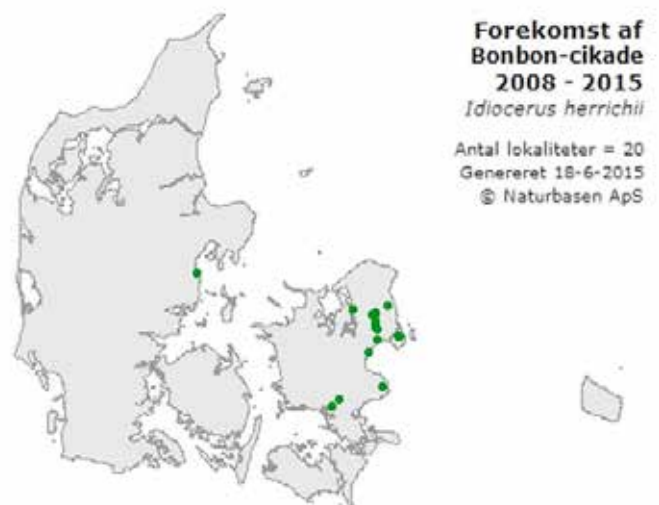

IDENTIFIKATION

Bonboncikade, som er opkaldt efter Bonbonland i Holme Olstrup, hvor det første fund blev gjort af Finn Krone, er en af mange nyopdagede cikadearter – og ganske karakteristisk pga. sine hovedtegninger. Siden nyopdagelsen er arten især blevet registreret i den østlige del af landet, hvor flest naturhistorikere kigger efter cikader og andre smådyr. Værtsplanten er pil.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Arten var ventet i Danmark, idet den havde været under spredning sydfra og allerede havde etableret sig i det sydlige Sverige. Cikader flyver glimrende, så selv om spredning vha. plantetransport ikke kan udelukkes, er der utvivlsomt tale om naturlig spredning.

UDBREDELSE I EUROPA

Bonboncikade er udbredt overalt i Mellemeuropa.

FREMTID I DANMARK

Arten er allerede veletableret i den østlige del af landet og vil utvivlsomt sprede sig til resten af landet i løbet af kort tid.

Gruppe: Cikader Cicadellidae

Navn: *Metidiocerus rutilans*
(Kirschbaum, 1868)

Første fundår: 2008

Årsag: Klima

Første fundsted: NEZ UB48 Nærum

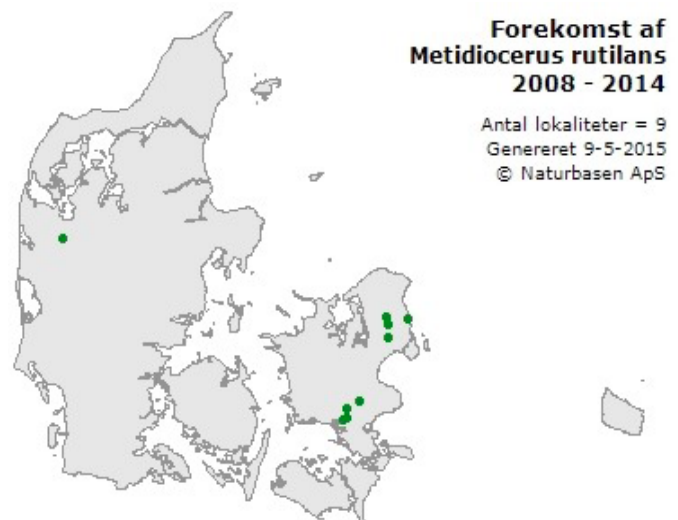

IDENTIFIKATION

Som endnu en art i rækken af nyindvandrede cikadearter blev *Metidiocerus rutilans* fundet via forum på fugleognatur.dk. Relativt hurtigt derefter dukkede den op på en række andre lokaliteter, og ganske karakteristisk er den blevet fundet af næsten alle de naturhistorikere, der regelmæssigt fotograferer cikader. Arten lever på pil.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Indtil fundet i Danmark var arten ikke kendt fra Skandinavien, og nordgrænsen gik lidt syd for Østersø-kysten. Småcikader flyver imidlertid langt omkring, og inden fundet har arten formentlig allerede været etableret i en årrække.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten er vidt udbredt i Europa.

FREMTID I DANMARK

Med et levested som pil, der findes overalt i Danmark, er der ingen tvivl om, at arten er kommet for at blive.

Gruppe: Cikader Cicadellidae

Navn: *Viridicerus ustulatus*
(Mulsant & Rey, 1855)

Første fundår: 2011

Årsag: Naturlig spredning

Første fundsted: SZ PG61 Enø

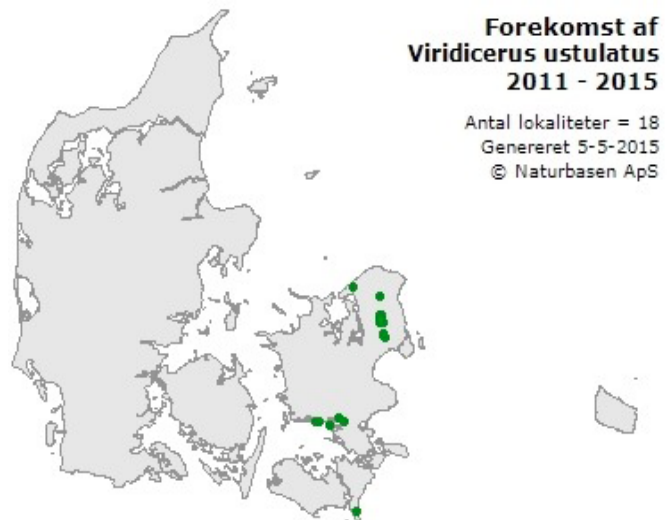

IDENTIFIKATION

Viridicerus ustulatus lever på sølvpoppe og blev opdaget ved Næstved af Finn Krone ved ketsjning af hybenroser. Nyheden motiverede straks andre naturhistorikere til at eftersøge arten, som øjeblikkeligt blev fundet på adskillige andre lokaliteter. Arten er dog stadig ikke truffet i Jylland, men det er uvist, om det skyldes manglende opmærksomhed, eller at indvandringen foregår fra sydøst.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Småcikader flyver glimrende, og Østersøen udgør ingen barriere for arterne, som ofte er en del af luftplanktonet. Der er ingen tvivl om, at arten har været etableret i landet i en række år, men omvendt har cikadefaunaen på sølvpoppe tidligere været undersøgt, uden at arten er fundet.

UDBREDELSE I EUROPA

Viridicerus ustulatus er meget almindelig i Midt- og Sydtyskland og er tilsyneladende under spredning nordpå. Det samme gælder i England, hvortil den indvandrede for ganske nylig.

FREMTID I DANMARK

Arten er veletableret på Sjælland og vil ved eftersøgning utvivlsomt kunne findes længere vestpå i de kommende år.

Gruppe: Skjoldlus Coccidae

Navn: Kongeskjoldlus *Pulvinaria regalis*
Canard, 1968

Første fundår: 2006

Årsag: Indslæbt

Første fundsted: NEZ UB47 Holmens Kirkegård

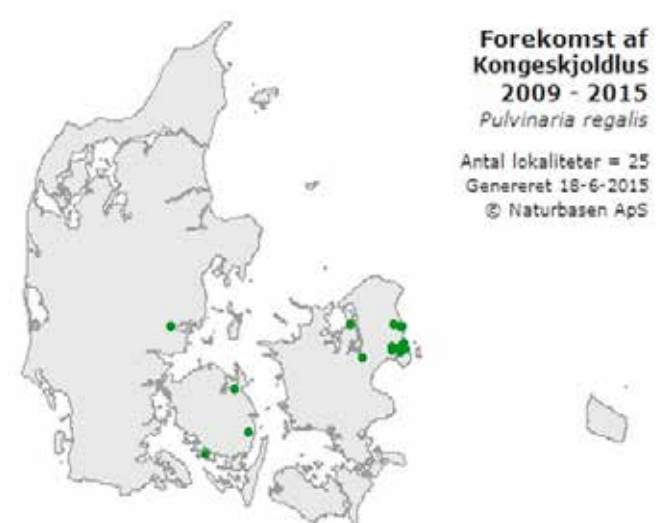

IDENTIFIKATION

Denne skjoldlus, som formentlig oprindeligt stammer fra Asien, blev i 2006 fundet af den svenske entomolog Carl-Axel Gertsson, der målrettet eftersøgte den i Danmark efter at have konstateret den i Malmø. Arten lever på en lang række værts-træer, hvor den i nymfestadierne suger saft af træernes blade, inden den som voksen sætter sig på stammen, suger saft fra træet og lægger en mængde æg.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Arten er utvivlsomt blevet spredt til Danmark med import af lindetræer fra Holland. Selv om skjoldlus' bittesmå nymfer kan spredes ganske langt med vinden, er der næppe tale om naturlig spredning.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten blev for første gang truffet i Vesteuropa (Frankrig) i 1968, hvorfra den langsomt har bredt sig til de fleste lande.

FREMTID I DANMARK

Arten synes allerede vidt udbredt, og eftersom den trives på svækkede træer i byerne, er der næppe tvivl om, at den i de kommende år vil blive stadigt mere udbredt. Den anses i mange sammenhænge for at være et skadedyr, så en vis bekæmpelse vil utvivlsomt finde sted.

Gruppe: Sommerfugle Gracillariidae

Navn: Kastanieminérmøl *Cameraria ohridella* Deschka & Dimic, 1986

Første fundår: 2002

Årsag: Naturlig spredning

Første fundsted: LFM PF95 flere lokaliteter

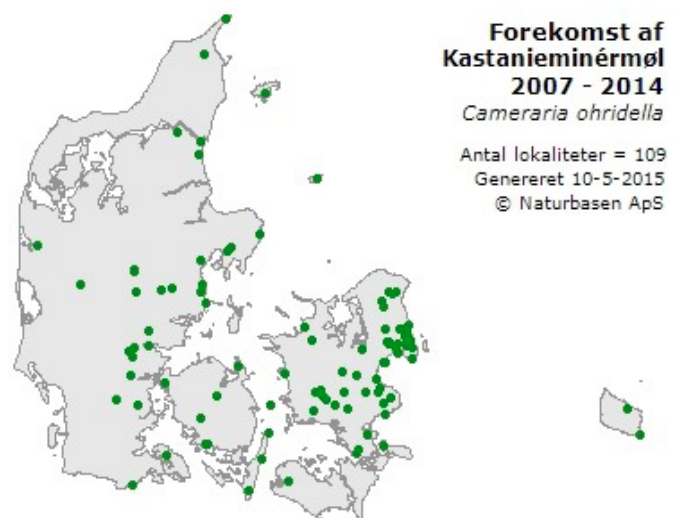

IDENTIFIKATION

Kastanieminérmøl er en art, som ingen helt ved, hvor stammer fra, men efter den for første gang blev konstateret i 2002, har den med eksplosiv fart bredt sig til hele landet, således at der næppe er en større bevoksning af hestekastanie, der ikke huser arten. Selv om den kan forårsage massivt bladtab hos hestekastanie, er der dog intet, der tyder på, at den slår træerne ihjel.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Arten bredte sig lynhurtigt fra det sydøstlige Danmark til resten af landet, og der er ingen tvivl om, at spredningen er foregået ad naturlig vej. Arten flyver gerne i dagslys og kan på vores breddegrader gennemføre to årlige generationer, så den har et stort potentiale for hurtig kolonisering.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten har bredt sig fra det sydøstlige Europa mod nordvest i løbet af de seneste årtier. Oprindelsen er ukendt, men kan muligvis være i Grækenland eller Lilleasien.

FREMTID I DANMARK

Arten er veletableret i Danmark, og selv om den af uvisse årsager er erklæret uønsket her i landet, er der ingen mulighed for at bekæmpe den effektivt – hvilket også vil synes underligt, eftersom den æder en ikke-hjemmehørende træart.

Gruppe: Sommerfugle Noctuidae

Navn: Grålig cyklameugle *Eucarta virgo*
(Treitschke, 1835)

Første fundår: 2002

Årsag: Naturlig spredning

Første fundsted: DK invasion

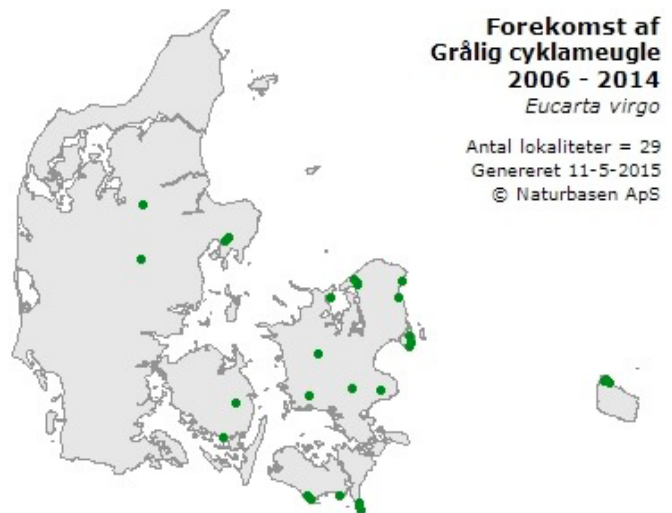

IDENTIFIKATION

Eucarta virgo invaderede Danmark østfra i 2002 og har siden optrådt regelmæssigt, især i den sydøstlige del af landet. Den yngler på bynkearter, især gråbynke, men også markbynke er en hyppigt benyttet larveplante.

NY I DANMARK – HVORDAN?

I 2002 optrådte *Eucarta virgo* pludselig eksplosivt med dusinvis af fund overalt i Danmark, dog primært i den østlige del af landet. Forekomsten af denne østlige art, som hidtil primært havde været kendt fra de baltiske lande og videre østpå, skyldtes uden tvivl en vedvarende periode med meget varme østlige vinde, der havde udspring i det centrale Rusland. Således optrådte en lang række andre østlige arter i samme luftmasse.

UDBREDELSE I EUROPA

Virgo har i dag en udbredelse, hvor Danmark udgør vestgrænsen. Det er en af de ganske få østlige sommerfuglearter, som vitterligt har formået at etablere sig langt vest for sit hidtidige udbredelsesområde.

FREMTID I DANMARK

Med foderplanten in mente er der intet til hinder for, at virgo også i fremtiden vil være en del af den danske fauna, men netop de trækkende sommerfuglearter er notorisk ustabile i deres forekomst, og det kan ikke udelukkes, at arten pludselig kolliderer.

Gruppe: Sommerfugle Nymphalidae

Navn: *Ilia Apatura ilia*
(Denis & Schiffermüller, 1775)

Første fundår: 2011

Årsag: Klima

Første fundsted: NEZ UB46 Vestamager

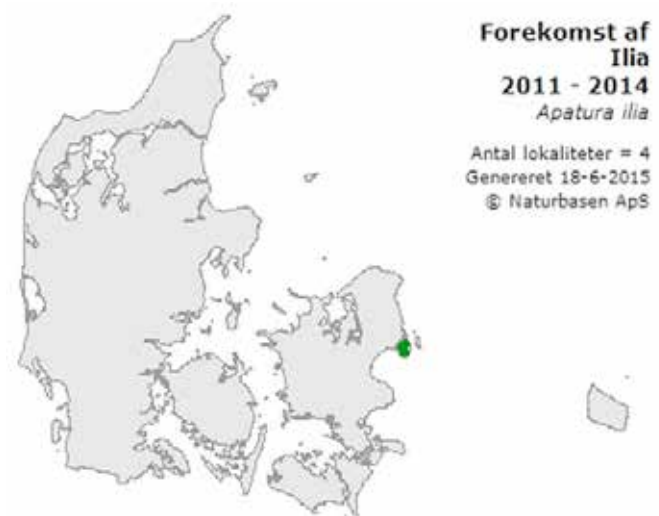

IDENTIFIKATION

Ilia dukkede meget overraskende op i Pinseskoven i 2011, da en række fotos af – troede fotografene – den nært beslægtede art *iris* viste sig at være den sydøstlige søsterart *ilia*. Siden da har arten haft en fast bestand på lokaliteten, men den er dog ikke truffet andre steder i området. Dens larver lever på bævreasp. Arten kan dog sagtens skjule sig mellem de mange *iris*, som træffes i skovmoser i den østlige del af landet.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Det er aldeles ukendt, hvorledes indvandringen af *ilia* egentlig er foregået. Søsterarten *iris* har bredt sig nærmest eksplosivt i Jylland i det seneste årti, men ej heller her ved vi, hvordan spredningen foregår. *Iris* træffes ofte langt væk fra nærmeste ynglelokaliteter, og det samme gælder måske også *ilia*, der på et eller andet tidspunkt må have krydset Østersøen for at nå til Amager.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten er vidt udbredt og meget almindelig i det sydøstlige og østlige Europa. Den har ynglet uregelmæssigt i Finland, og samtidigt med de danske fund er arten dukket op i det sydlige Sverige.

FREMTID I DANMARK

Selv om *ilia* på nuværende tidspunkt synes nogenlunde stabil i Pinseskoven, skal der næppe mere end en kold, solfattig sommer til, før bestanden er kritisk lav. Så længe arten ikke findes på andre lokaliteter i det østlige Danmark, må *ilias* fremtid i Danmark derfor betragtes som usikker.

Gruppe: Sommerfugle Nymphalidae

Navn: Violet perlemorsommerfugl
Boloria dia (Linnaeus, 1767)

Første fundår: 2003

Årsag: Naturlig spredning

Første fundsted: LFM PF96 Bøtø

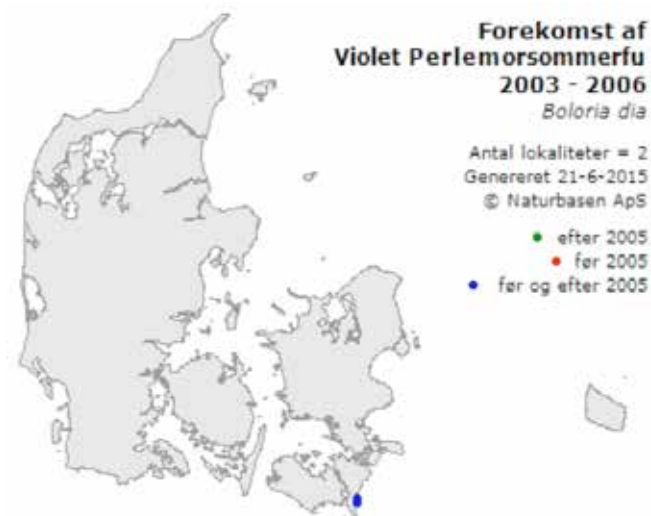

IDENTIFIKATION

Violet perlemorsommerfugl dukkede meget overraskende op ved Bøtø i 2003, hvor den blev opdaget af besøgende norske entomologer. Efterfølgende optrådte den talrigt på lokaliteten, men i 2006 var bestanden meget lav, og efterfølgende er den ikke set. Desværre blev der indsamlet mange individer fra bestanden, hvilket uden tvivl har haft en negativ indflydelse på artens chance for at overleve

NY I DANMARK – HVORDAN?

Arten er utvivlsomt blæst over Østersøen fra sine normale ynglelokaliteter på den tyske nordkyst. Perlemorsommerfugle kan sagtens blive blæst ud over havet, men der skal naturligvis held til, før en allerede udparret hun klarer turen. En gang imellem sker det selvfølgelig – ellers ville arterne jo ikke have en chance for at spredes i en foranderlig verden.

UDBREDELSE I EUROPA

Violet perlemorsommerfugl er vidt udbredt omkring Østersøen, hvor den flyver talrigt op til kysten i både Østtyskland og Polen.

FREMTID I DANMARK

Violet perlemorsommerfugl er den eneste nyindvandrede art, som i perioden igen er forsvundet fra Danmark. Den vil dog godt kunne genindvandre, men sandsynligheden er umiddelbart ret lille.

Gruppe: Sommerfugle Psychidae

Navn: Stor grå lavsæk
Bankesia conspurcatella (Zeller, 1850)

Første fundår: 2002

Årsag: : Indslæbt

Første fundsted: F NG52 Assens

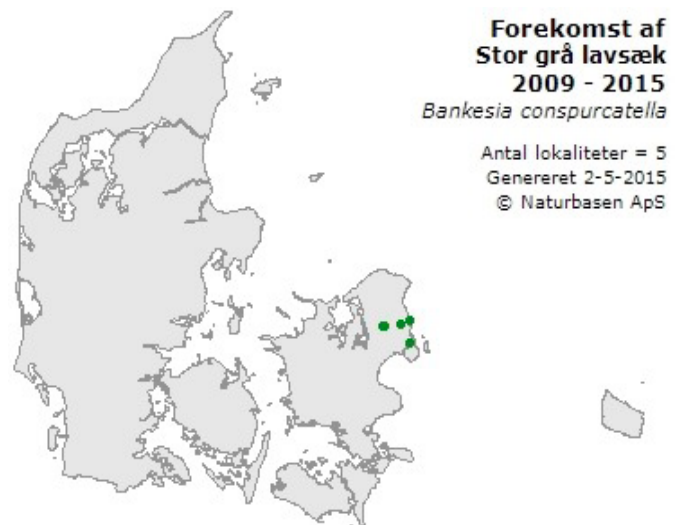

IDENTIFIKATION

Sækspindere er nogle særprægede sommerfugle, hvor larverne lever i en sæk lavet af spind. Efter forpupning er hunnerne vingeløse og bebor stadig en sæk, mens hannerne har vinger og flyver vidt omkring i jagten på hunnerne.

NY I DANMARK – HVORDAN?

For en art, hvor hunnerne er ekstremt lavmobile, synes det umuligt, at indvandring sydfra kan være sket via naturlig spredning. Eftersom arten på alle lokaliteter er truffet i og omkring haver med mængder af kompost og kulturplanter, er der næppe nogen tvivl om, at den er indført med pryddplanter sydfra, formentlig fra Holland, hvorfra den er kendt.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten har en udpræget sydvestlig udbredelse i Europa, og Danmark udgør i dag nordgrænsen for arten.

FREMTID I DANMARK

Arten synes allerede veletableret mange steder i Danmark, og den vil utvivlsomt brede sig yderligere i de kommende år.

Gruppe: Sommerfugle Sesiidae

Navn: Æbleglassværmer *Synanthedon myopaeformis* (Borkhausen, 1789)

Første fundår: 2005

Årsag: Naturlig spredning

Første fundsted: NEZ UB39 Kettinge

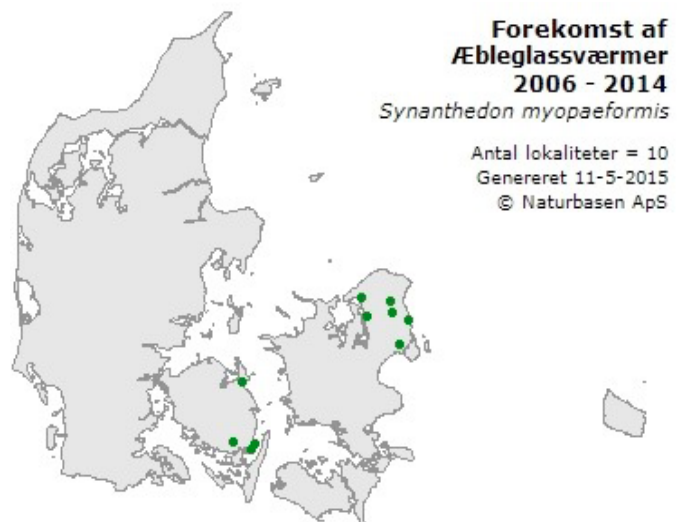

IDENTIFIKATION

Æbleglassværmer lever virkelig op til sit navn, idet larven lever i stammer og grene på gamle æbletræer, eventuelt også andre træer og buske som fx røn, hvidtjørn og slåen. Den blev første gang truffet i Nordsjælland i 2005, men hurtigt derefter på andre lokaliteter, da entomologerne blev opmærksomme på arten og bl.a. begyndte at lokke hannerne med feromoner.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Artens indvandring til Danmark er utvivlsomt af nyere dato, og da arten flyver udmærket, er der nok ingen tvivl om, at indvandringen er sket over Øresund fra Sverige, hvor den er almindelig, samt fra sydvest til Fyn.

UDBREDELSE I EUROPA

Æbleglassværmer er vidt udbredt i Europa, både øst og syd for os, så indvandringen til Danmark var forventelig.

FREMTID I DANMARK

Æbleglassværmeren har stadig en begrænset udbredelse i Danmark, men den er dog utvivlsomt noget overset, og i de kommende år vil den sikkert dukke op på mange flere lokaliteter, primært i ældre æbleplantager.

Gruppe: Tovinger Calliphoridae

Navn: *Stomorphina lunata*
(Fabricius, 1805)

Første fundår: 2009

Årsag: Klima

Første fundsted: B WB00 Lyrsby

IDENTIFIKATION

Denne karismatiske spyflue er parasit på mark-græshoppers ægkapsler, og den er efter det første fund på Bornholm blevet fundet på en række syd-østvendte kyster. Fundene er fra sensommeren, og man må antage, at arten faktisk reproducerer sig i Danmark.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Hidtil har man antaget, at fundene i Nordeuropa drejer sig om helt tilfældige strejfer, men de nu regelmæssige fund på flere lokaliteter antyder stærkt, at arten faktisk har formået at etablere sig på vores breddegrader. Det er værd at notere, at mikroklimaet på mange af vores sydvendte kyster nærmest er subtropisk, og eftersom vintermånedene generelt har været lune i de seneste år, har arten formentlig kunnet klare sig igennem.

**Forekomst af
Stomorphina lunata
2009 - 2014**

Antal lokaliteter = 9
Genereret 7-5-2015
© Naturbasen ApS

UDBREDELSE I EUROPA

Oprindeligt er *Stomorphina lunata* udbredt i den sydlige del af Palæarktis, dvs. det nordlige Afrika og Mellemøsten, men arten har i de senere årtier bredt sig nordover.

FREMTID I DANMARK

Selv om arten er iagttaget på en del lokaliteter i Danmark, er det dog for tidligt at udtale sig om, hvorvidt den er endeligt etableret.

Gruppe: Tovinger Cecidomyiidae

Navn: *Parallelodiplosis galliperda*
(Low, 1889)

Første fundår: 2014

Årsag: Nyerkendt

Første fundsted: NWZ PG48 Orhøje

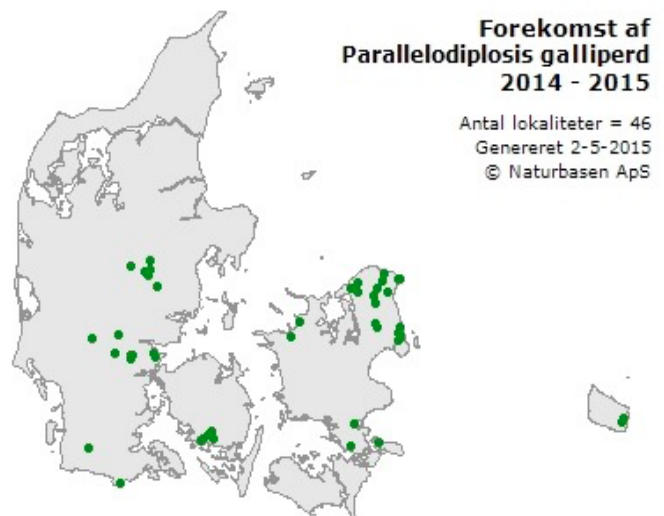

IDENTIFIKATION

Denne let genkendelige art er en af de store succehistorier i moderne dansk naturhistorie. Arten, der lever som en små-uelkommen gæst (en såkaldt inkvilin) i gallerne af linsegalhveps på egetræer, blev første gang fundet af den galleeksperterne Hans Henrik Bruun og Simon Haarder i sensommeren 2014, hvorefter de straks publicerede fundene på fugleognatur.dk. I dagene efter blev arten fundet overalt i Danmark, hvilket tydeligt viser, hvad de sociale medier kan, når det kommer til naturhistorie.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Dette er utvivlsomt en af de arter, som altid har kunnet findes i Danmark, men som bare har været overset, idet antallet af galleinteresserede naturhistorikere har været særdeles begrænset. Den vide udbredelse antyder i hvert fald, at arten har været på plads i årevis.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten er vidt udbredt i Europa, så fundene i Danmark var absolut ikke overraskende.

FREMTID I DANMARK

Den lille galmyg er så vidt udbredt, at den må kandidere til nærmest umulig at udrydde igen.

Gruppe: Tovinger Syrphidae

Navn: *Melangyna pavlovskyi*
(Violovitsh, 1956)

Første fundår: 2005

Årsag: Nyerkendt

Første fundsted: NEZ PH80 Jægerspris
Nordskov

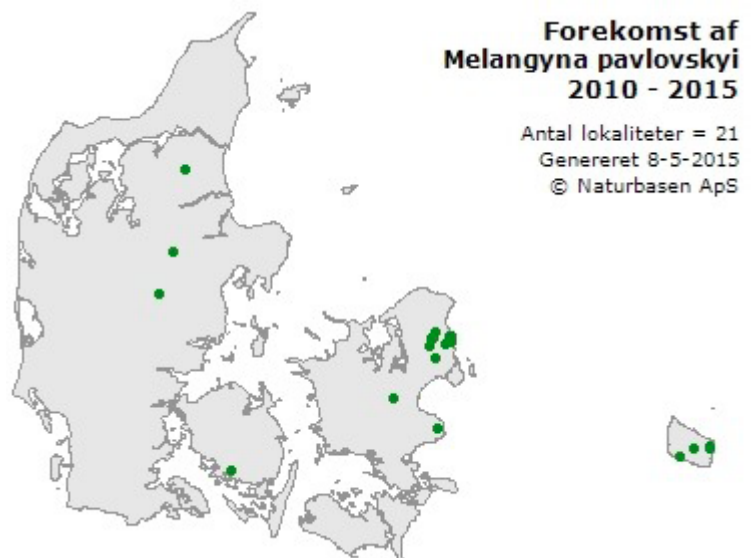

IDENTIFIKATION

Melangyna pavlovskyi blev i 2005 opdaget af svirreflueeksperten Rune Bygebjerg, da han eftersøgte tidligt flyvende arter i Nordsjælland. Efter identifikationen af denne østlige art, som hidtil ikke var kendt fra Europa, blev opmærksomheden skærpet, og arten blev efterfølgende fundet på flere forskellige lokaliteter, også i Jylland. Larven lever på bladlus.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Ved gennemgang af de museale samlinger af lignende *Melangyna*-arter konstateredes det, at arten ikke tidligere er kendt fra Danmark, så der er altså ikke tale om en art, der blot hidtil har gemt sig. Hvordan den er dukket op på vores længdegrader, er til gengæld ukendt. Muligvis er den indført med planter eller tømmer og har efterfølgende bredt sig naturligt.

UDBREDELSE I EUROPA

Efter de danske fund, der var de første i Europa, er arten fundet i en række nordeuropæiske lande.

FREMTID I DANMARK

Arten synes veletableret, og i lighed med de fleste andre *Melangyna*-arter lader den ikke til at stille de store krav til levestedet.

Gruppe: Tovinger Syrphidae

Navn: *Volucella zonaria*
(Poda, 1761)

Første fundår: 2010

Årsag: Klima

Første fundsted: SJ NF58 Sønderborg

IDENTIFIKATION

Den imponerende og helt umiskendelige svirreflue *Volucella zonaria* dukkede op via forum på fugle-ognatur.dk i 2010, og siden er der gjort en håndfuld fund i den sydlige del af landet. Arten lever på tålt ophold i boene af gedehamse, hvor den æder rester.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Volucella zonaria er kendt for at flyve vidt omkring i lighed med mange andre svirrefluer, og forekomsten afspejler derfor entydigt et varmere klima, der har gjort det muligt for arten at gennemføre livscyklus på stadigt nordligere breddegrader. Den har bredt sig op gennem Europa i de sidste 30-40 år, så fundene i Danmark var ventet.

**Forekomst af
Volucella zonaria
2010 - 2014**

Antal lokaliteter = 5
Genereret 25-5-2015
© Naturbasen ApS

UDBREDELSE I EUROPA

Arten har en sydvestlig udbredelse i Europa, og nordgrænsen ligger pt. i Danmark. Den er ikke kendt fra Sverige, så de danske fund udgør de første i Skandinavien.

FREMTID I DANMARK

Hvis klimaet fortsat bliver varmere, er der ingen tvivl om, at *Volucella zonaria* er en art, vi kommer til at opleve i vores haver og i den vilde natur.

Gruppe: Tovinger Tachinidae

Navn: *Gonia divisa*
Meigen, 1826

Første fundår: 2007

Årsag: Naturlig spredning

Første fundsted: NEZ UB46 Pinseskoven

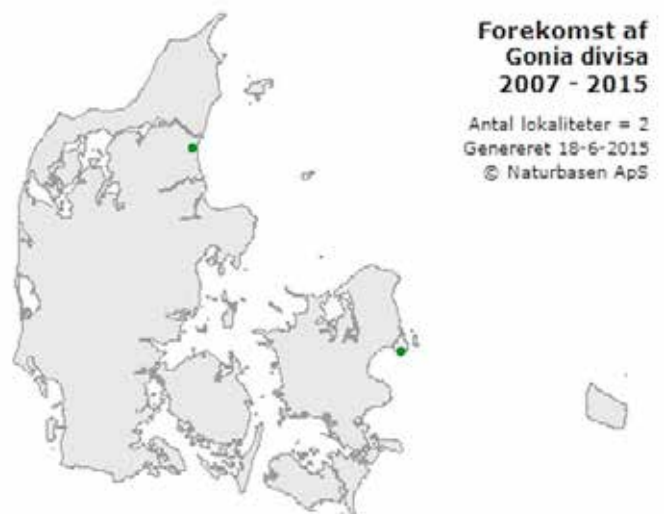

IDENTIFIKATION

De karakteristiske *Gonia*-snyltefluer flyver tidligt på sæsonen, og man møder dem ofte på varme sandmarker, i haver og på overdrev. De parasiterer larver af ugler (Noctuidae). *Gonia divisa* blev første gang fundet af flueeksperten Walther Gritsch i 2007 og er siden truffet på enkelte andre lokaliteter, dog væsentligt sjældnere end den lignende art *Gonia picea*.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Selv om der ikke er mange naturhistorikere, der kigger efter snyltefluer i det tidlige forår, er *Gonia divisa* næppe overset. Snarere er den nyindvandret fra syd, hvilket stemmer fint overens med udbredelsesmønstret i de seneste årtier, hvor arten har bredt sig sydfra og helt det sydlige Sverige og Finland. Til gengæld er den gået tilbage i England.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten er vidt udbredt i Europa.

FREMTID I DANMARK

Artens fremtid i Danmark er umiddelbart svær at spå om – vores store snyltefluearter udmærker sig ved at variere enormt i udbredelse og hyppighed.

Gruppe: Tovinger Tachinidae

Navn: Gylden pragtsnylteflue
Phasia aurigera (Egger, 1860)

Første fundår: 2007

Årsag: Klima

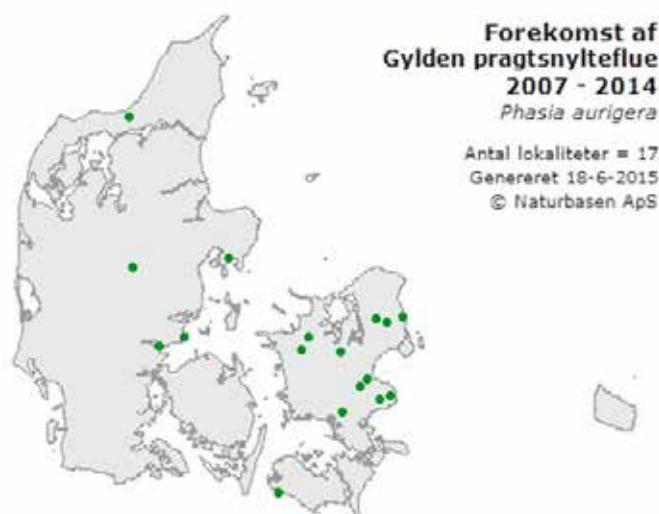
Første fundsted: NEZ UB38 Farum Sø

IDENTIFIKATION

Gylden pragtsnylteflue foretrækker levesteder med varmt mikroklima, hvor larven parasiterer større tægearter som grøn bredtæge, skræppetæge og en række andre randtæger. Foretrukne levesteder er sydvendte skovbryn med rigt blomsterflor, fx på braklagte arealer. Den flyver i to generationer, hhv. ultimo maj til ultimo juni og igen langt mere talrigt fra medio august til medio oktober. I Danmark er den kun iagttaget enkelte gange i første generation, hvor den formentlig "drukner" i mylderet af andre insekter.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Med sin størrelse, meget robuste kropsform, store røde øjne, trekantede vinger og den gyldne tegning på ryggen er hannen af gylden pragtsnylteflue umiskendelig, og den er ganske let at registrere. Der er derfor ingen tvivl om, at arten er nyligt indvandret til Danmark – i lighed med en række andre varmekrævende snyltefluer. Som for mange andre varmekrævende arter er indvandringen sket fra sydøst med de første fund omkring København. Første jyske fund er fra Vejle Fjord. Arten registreres årligt - og talrigt - ved Silkeborg og må antages at være vidt udbredt i det østlige Jylland. Nordligste forekomst er fra Fosdalen.

UDBREDELSE I EUROPA

Gylden pragtsnylteflue er en varmekrævende art, der hidtil har været udbredt i Mellem- og Sydeuropa og østpå gennem Rusland. I visse dele af udbredelsesområdet synes den at være udbredt og ret almindelig, men i den nordlige del er den dog sjælden. Arten har bredt sig voldsomt nordover, og siden 2005 har den været talrig i Holland, ligesom den efter indvandringen til Danmark i 2007 har bredt sig ganske kraftigt, dog stadig med en overvægt af sydøstlige fund. Mærkeligt nok har gylden pragtsnylteflue endnu ikke etableret sig i Sverige, ligesom den heller ikke er truffet i Norge.

FREMTID I DANMARK

Arten må betragtes som en udpræget klimaart. Dens udbredelse vil dog formentlig være begrænset af tilgængelige habitater, hvorfor den næppe nogensinde vil blive almindelig.

Gruppe: Tovinger Tachinidae

Navn: *Sturmia bella*
(Meigen, 1824)

Første fundår: 2011

Årsag: Klima

Første fundsted: LFM PF87 Hamborg Skov

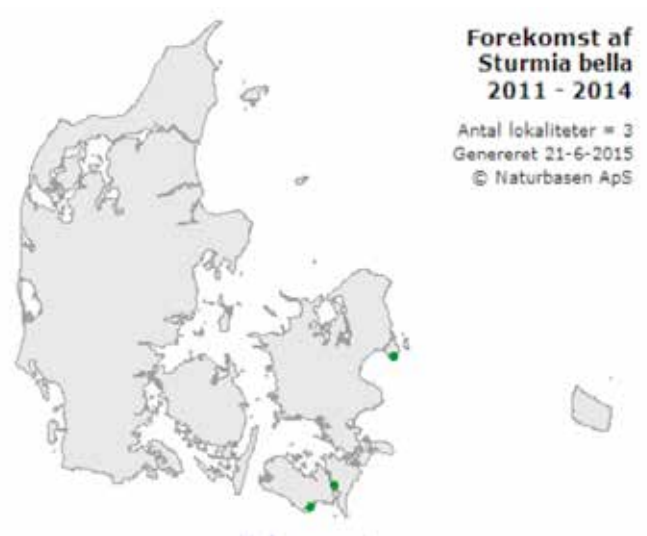

IDENTIFIKATION

Normalt bør vi blive begejstret, når en flot snylteflue helt naturligt indvandrer til Danmark, og begejstringen var da også stor, da det første danske fund blev konstateret på fugleognatur.dk. Imidlertid må det ikke glemmes, at *Sturmia bella* snylter på vores takvingearter, som inficeres ved at æde snyltefluens æg på blade af brændenælder.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Arten har haft en tydeligt sydlig udbredelse i Europa, men har i de senere år bredt sig voldsomt mod nord, så fundene i Danmark er ikke uventede. Snyltefluer flyver vidt omkring og kan sagtens krydse større vandområder. Forekomsten må derfor betragtes som helt naturlig.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten er vidt udbredt syd for os, og i de seneste år har den bredt sig helt til Finland. I hele udbredelsesområdet snylter den på takvinger.

FREMTID I DANMARK

Selv om der stadig kun er få fund fra Danmark, er der ingen tvivl om, at arten allerede er veletableret i Danmark.

Gruppe: Tovinger Tachnidae

Navn: *Ceromya silacea*
(Meigen, 1824)

Første fundår: 2011

Årsag: Nyerkendt

Første fundsted: EJ NH22 Buskhede

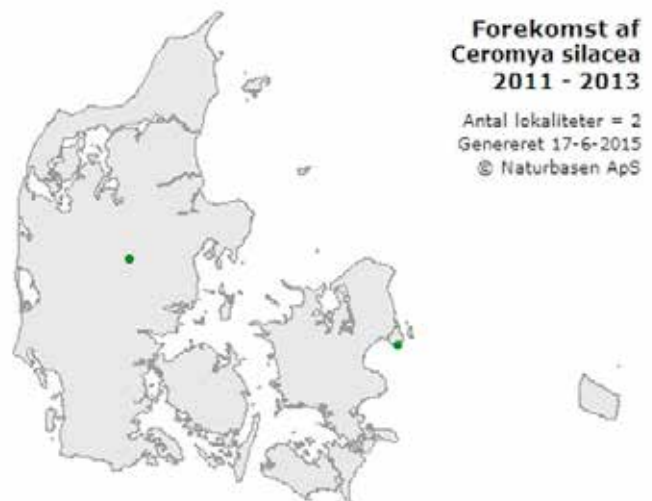

IDENTIFIKATION

Denne gulligt udseende snylteflue, der parasiterer uglelarver, blev fundet via forum på fugleognatur.dk i 2011. Siden er den dukket op ved Kongelunden på Amager, hvor flueeksperten Walther Gritsch både har ketsjet arten og truffet den i en malaise-fælde.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Arten er udbredt i Skandinavien og det vestlige Europa, så Danmark lå umiddelbart lige for, men artens forekomst var alligevel overraskende for flueeksperterne. Om den er naturligt indvandret eller blot overset, må forblive i det uvisse.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten har en generelt nordlig udbredelse i Europa.

FREMTID I DANMARK

Snyltefluers forekomst kan variere meget i tid og rum, idet de naturligvis er afhængige af deres værtsarter. Med værter, som generelt er meget almindelige, bør der dog ikke være noget til hinder for, at *Ceromya silacea* fremover forbliver en del af den danske fauna.

Gruppe: Tovinger Tephritidae

Navn: *Chetostoma curvinerve*
Rondani, 1856

Første fundår: 2012

Årsag: Klima

Første fundsted: F PG05 Hindsholm, Langø

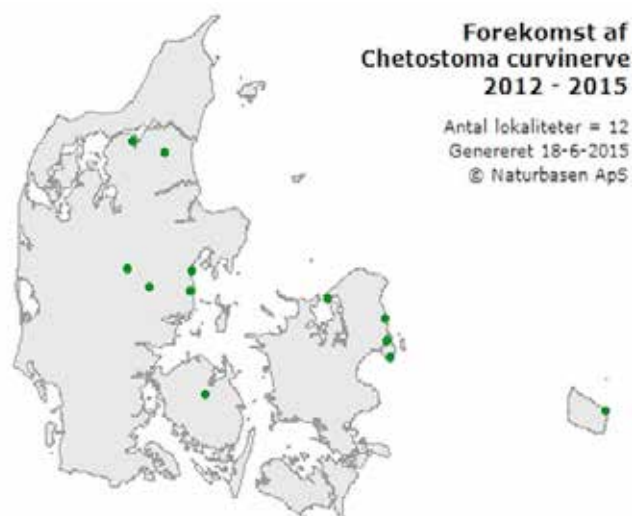

IDENTIFIKATION

Denne relativt store båndflueart blev første gang fundet som overvintrende af flueeksperten Bo K. Stephensen. Som larve lever den muligvis på bærrene af gedeblad, men generelt er biologien ukendt. Siden er arten dukket op på en lang række lokaliteter overalt i Danmark.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Dette er utvivlsomt en art, som naturligt har bredt sig til Danmark sydfra. Den vide udbredelse tyder på, at arten lynhurtigt har etableret sig – således er arten dukket op alle de steder, hvor folk generelt holder øje med fluer.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten har hidtil været udbredt omkring Middelhavet, men er i de senere år blevet konstateret som ny for bl.a. Holland og England og nu også for Danmark.

FREMTID I DANMARK

Arten synes allerede at være veletableret i Danmark, hvilket er imponerende i betragtning af, at den kun har en historie på tre år her i landet.

Gruppe: Tovinger Ulidiidae

Navn: *Physiphora alceae*
(Preyssler, 1791)

Første fundår: 2010

Årsag: Klima

Første fundsted: EJ WB00 Nørre Snede

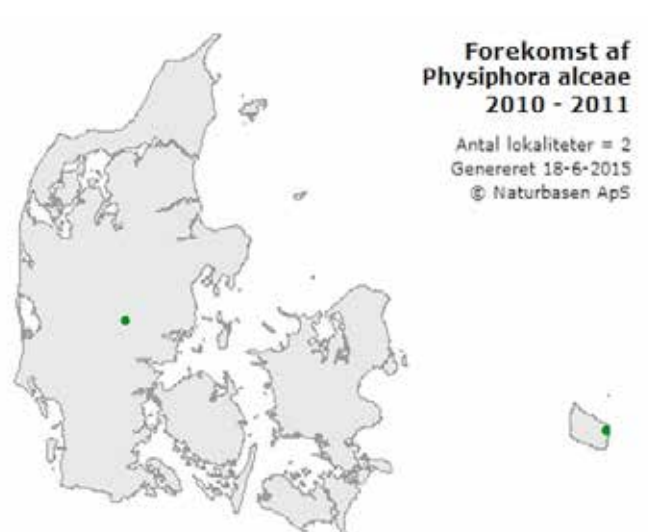

IDENTIFIKATION

Som for mange nye fund af fluearter i Danmark blev denne særdeles karakteristiske flue fundet ved rene tilfældigheder, nemlig i en malaisefælde i en parcelhushave i Midtjylland. Umiddelbart efter blev den fundet på Bornholm. Artens larver lever i let omsætteligt organisk materiale, både af planter, ådsler og gødning.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Arten har utvivlsomt bredt sig til Danmark for nylig, idet den er så karakteristisk, at den næppe vil være blevet overset ved tidligere undersøgelser af fluefaunaen. Det er usikkert, om forekomsten skal tilskrives et varmere klima – snarere er der tale om naturlig spredning fra vores nabolande, hvor den er vidt udbredt.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten er vidt udbredt i hele Europa op til Mellemsverige og det sydlige Finland.

FREMTID I DANMARK

Arten kan endnu ikke siges at være veletableret i Danmark, idet den indtil videre kun er fundet på enkelte lokaliteter, men der er intet, der tyder på, at den ikke i de kommende år vil etablere sig flere steder.

Gruppe: Årevinger Apidae

Navn: Pragtbi *Epeoloides coecutiens*
(Fabricius, 1775)

Første fundår: 2012

Årsag: Klima

Første fundsted: SJ NF17 Frøslev Mose

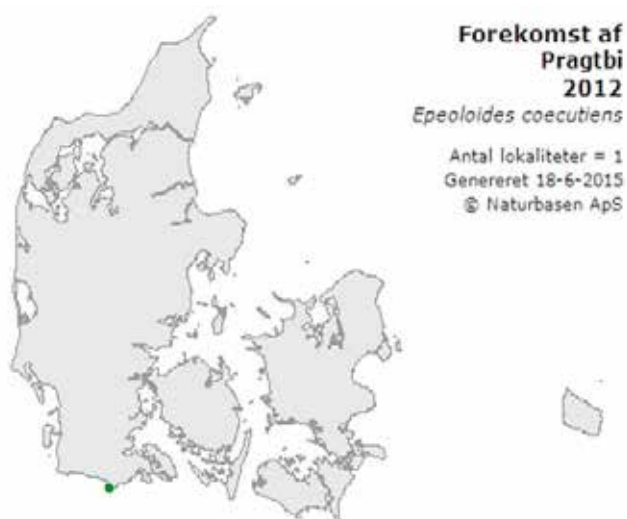

IDENTIFIKATION

Den smukke pragtbi blev identificeret via forum på fugleognatur.dk mere end et halvt år efter fundet. Selv om arten er helt umiskendelig og meget iøjnefaldende, er der indtil videre ikke gjort flere fund.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Bier flyver ganske vidt omkring og er således langt bedre til at kolonisere nye levesteder end fx mange af vores dagsommerfugle. Pragtbi lever som redeparasit hos oliebi (*Macropis europaeus*), som er spredt forekommende i Danmark, bl.a. i haver, hvor den lever på fredløs. Hidtil har pragtbi haft en nordgrænse i Mellemeuropa. I de seneste år har den dog bredt sig voldsomt nordover, og forekomsten er derfor helt forventelig.

UDBREDELSE I EUROPA

Pragtbi er vidt udbredt i Mellem- og Østeuropa, og den er kendt fra Finland. Hidtil er den dog ikke blevet truffet i Sverige, så forekomsten i Jylland må derfor betragtes som den første forløber for en spredning fra kontinentet.

FREMTID I DANMARK

Pragtbi vil utvivlsomt dukke op flere steder i Danmark. Snarere end en bred kolonisering over Lolland, Fyn og Sønderjylland, må man forvente en langsom indvandring sydfra op gennem Jylland og først derefter en spredning til øerne.

Gruppe: Årevinger Apidae

Navn: *Nomada sheppardana*
(Kirby, 1802)

Første fundår: 2004

Årsag: Klima

Første fundsted: SJ NF29 Bjergskov

IDENTIFIKATION

Arten, som er kleptoparasit på forskellige arter af vejbier (*Lasioglossum*), er efter det første fund i Sønderjylland konstateret på en lang række lokaliteter i Jylland og sidenhen på Fyn.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Nomada sheppardana er utvivlsomt indvandret i løbet af det seneste årti, formentlig grundet et varmere klima. Bier reagerer ganske hurtigt på klimaændringer, men krydser kun nødtigt større havarealer, så indvandringen er hidtil gået op gennem Jylland og derfra over til Fyn.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten er vidt udbredt i Mellemeuropa, og i de seneste årtier har den bredt sig nordover. Den er dog hidtil ikke kendt fra Sverige, men vil utvivlsomt dukke op i løbet af ganske kort tid.

FREMTID I DANMARK

Arten synes allerede veletableret mange steder i Danmark. Således er den meget talrig på mange af de lokaliteter, hvor den er fundet.

Gruppe: Årevinger Apidae

Navn: *Nomada signata*
Jurine, 1807

Første fundår: 2005

Årsag: Klima

Første fundsted: LFM UA49 Jydelejet

IDENTIFIKATION

Nomada signata lever som kleptoparasit på rød-pel-set jordbi, som i 1980'erne koloniserede Danmark i et nærmest uhørt tempo, således at arten i dag er en af de mest almindelige jordbier overhovedet. *Nomada signata* er fulgt efter, dog i et noget lang-sommere tempo. Efter det første fund i Jydelejet er den konstateret flere steder på Sjælland, på Fyn og i den sydlige del af Jylland.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Der er ingen tvivl om, at *Nomada signata* er nyind-vandret til Danmark, idet dens værtsbi først for ny-lig har etableret sig. Ligesom hos værten er indvan-dringen sket over en bred front sydfra.

Forekomst af *Nomada signata* 2012 - 2015

Antal lokaliteter = 7
Genereret 9-5-2015
© Naturbasen ApS

UDBREDELSE I EUROPA

Arten har længe været vidt udbredt i Mellemeuropa, og i de seneste årtier har den bredt sig nordover gennem Tyskland. Det var derfor forventet, at den ville dukke op på vores breddegrader. Den er endnu ikke kendt fra Sverige.

FREMTID I DANMARK

Arten synes allerede vidt udbredt og veletableret i Danmark.

Gruppe: Årevinger Megachilidae

Navn: *Osmia cornuta*
(Latreille, 1805)

Første fundår: 2013

Årsag: Klima

Første fundsted: F NG83 Odense

IDENTIFIKATION

Osmia cornuta blev i foråret 2013 fundet af Anni Lene Nielsen via forum på fugleognatur. Trods en ganske stor opmærksomhed på arten er den hidtil kun fundet i omegnen af det oprindelige fundsted. Den smukke rødlig art med sort hoved yngler ligesom andre *Osmia*-arter i huller i mursten og træværk.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Selv om *Osmia*-arternes reder kan spredes med byggematerialer (mursten, træstykker etc.), er det dog overvejende sandsynligt, at den er indvandret ganske naturligt. Den er ganske vist ikke kendt fra Slesvig-Holsten, ligesom den ej heller er truffet i andre skandinaviske lande.

UDBREDELSE I EUROPA

Osmia cornuta er kendt fra alle lande syd for Danmark, men forekomsten i Odense repræsenterer den første i Skandinavien.

FREMTID I DANMARK

Arten synes ganske almindelig i Odense, men er endnu ikke fundet på andre lokaliteter, så selv om den lokalt er veletableret, kan der godt gå relativt lang tid, før den koloniserer andre landsdele.

Gruppe: Biller Brentidae

Navn: *Apion malvae*
(Fabricius, 1775)

Første fundår: 2005

Årsag: Klima

Første fundsted: NEZ UB46
Kalvebod Brygge

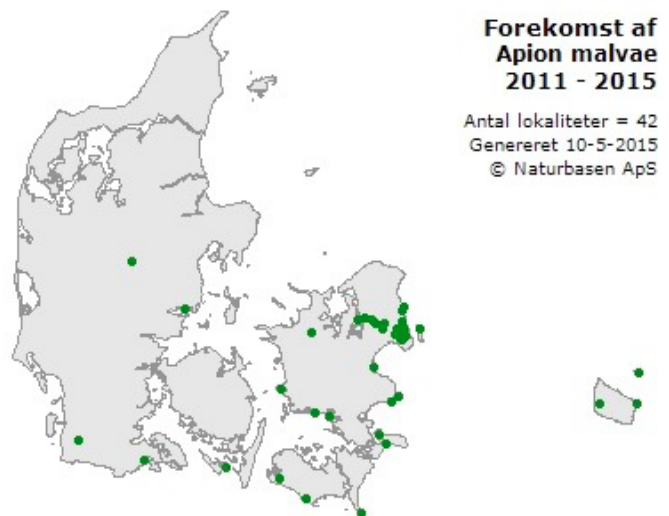

IDENTIFIKATION

Den stigende fokus på småinsekter, som især skal tilskrives sjællandske fugleognatur-brugere, har gjort, at der i øjeblikket gøres en mængde fund af arter, hvis indvandring ellers kun ville blive bemærket af den lille håndfuld virkelige billespecialister. Siden de første fund af *Apion malvae* er arten således truffet næsten overalt, dog med undtagelse af Nordjylland. Som navnet antyder lever den på katost.

NY I DANMARK – HVORDAN?

De små arter af snudebiller er yderst mobile, og i samme øjeblik klimaet overordnet set er varmt nok til, at arterne kan gennemføre adskillige livscyklus på vores breddegrader, må man forvente, at de etablerer sig ganske talstærkt – i hvert fald hvis leveforholdene i øvrigt tilgodeser dem.

UDBREDELSE I EUROPA

Apion malvae er vist udbredt og almindelig i landene syd for os. Arten dukkede op i Skåne præcist samtidigt med den første forekomst i Danmark.

FREMTID I DANMARK

Arten er allerede veletableret i Danmark. Eftersom den primært findes i tilknytning til katost omkring haver, er den på ingen måde truet.

Gruppe: Biller Buprestidae

Navn: Toplettet lancetpragtbille
Agrilus biguttatus (Fabricius, 1777)

Første fundår: 2001

Årsag: Naturlig spredning

Første fundsted: NEZ UB48 Jægersborg Hegn

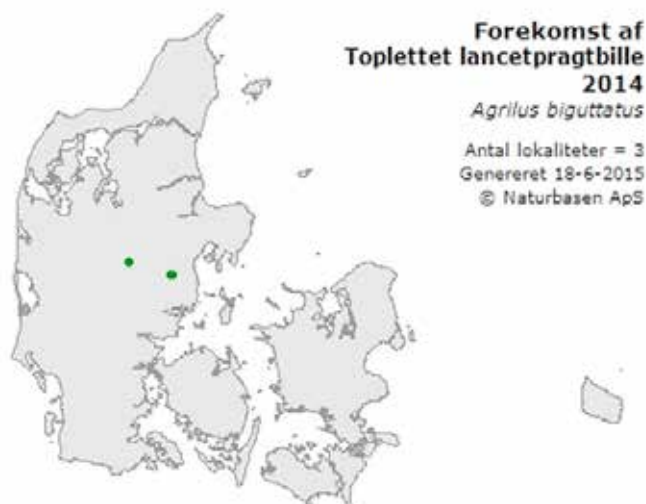

IDENTIFIKATION

Toplettet lancetpragtbille yngler i eg, specielt i svækkede store træer eller i stubbe. Den voksne bille kan findes fremme på veddet eller på egeløv. Den blev første gang truffet i Nordsjælland i 2001, men først i 2008 blev der gjort sikre ynglefund af arten i Wedellsborg på Fyn. Den er et frygtet skadedyr i forstvæsenet, men ude i den vilde natur indgår den som et helt naturligt element i mylderet af arter, som er tilknyttet eg.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Som mange andre vedboende insekter kan man ikke udelukke, at arten er kommet til Danmark i forbindelse med den omfattende handel med og transport af tømmer fra udlandet, specielt fra de baltiske lande, hvor arten er særdeles talrig. Pragtbiller kan dog sagtens flyve, idet de i sagens natur skal have mulighed for at kolonisere nye træer, og det må derfor antages, at arten helt naturligt har fundet vej til Danmark.

UDBREDELSE I EUROPA

Toplettet lancetpragtbille er vidt udbredt i Europa. Den er relativt varmekrævende, så udbredelsen i Skandinavien omfatter primært de sydøstlige dele af såvel Sverige tillige med området omkring Oslo-fjorden.

FREMTID I DANMARK

Eftersom arten i skovbruget anses for at være et skadedyr, er det ikke sikkert, at den går en lysende fremtid i møde her til lands. En stabil forekomst af arten, hvis larvegange og -huller er ganske karakteristiske, vil således kræve, at man lader syge og svækkede egetræer stå.

Gruppe: Biller Buprestidae

Navn: Tjørnepragt bille
Agrilus sinuatus (Olivier, 1790)

Første fundår: 2007

Årsag: Klima

Første fundsted: NEZ UB47 København Ø

IDENTIFIKATION

Tjørnepragtbille yngler i træer i byer, især i tjørn, æble og røn. Arten er kendt fra Storkøbenhavn, hvor den blev fundet for første gang i 2007, men den har formentlig etableret sig mindst et par år tidligere. Idet dens gnav skader og dræber træerne, er den naturligvis frygtet af have- og skovejere, men rent naturmæssigt er den absolut en berigelse af den danske fauna.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Agrilus sinuatus er under spredning sydfra, og selv om naturlig spredning til Danmark ikke kan udelukkes, er det dog sandsynligt, at den er assisteret her til landet i forbindelse med transport af træ. Forekomsten i København afspejler dog ikke bare dens sandsynlighed, men i lige så høj grad, at byer er langt varmere end det omgivende skovland, og at sydlige arter i byerne derfor finder en slags ambassade for sydlige himmelstrøg.

Forekomst af Tjørnepragt bille 2009 - 2012

Agrilus sinuatus

Antal lokaliteter = 5

Genereret 9-5-2015

© Naturbasen ApS

UDBREDELSE I EUROPA

Arten er udbredt i Syd- og Mellemeuropa, og de danske fund repræsenterer de første i Skandinavien.

FREMTID I DANMARK

Arten vil utvivlsomt brede sig yderligere i Danmark, men hvis dens status fortsat vil være skadedyr, vil udbredelsen på sigt blive begrænset.

Gruppe: Biller Buprestidae

Navn: Fyrrepragtbille
Phaenops cyanea (Fabricius, 1775)

Første fundår: 2008

Årsag: Naturlig spredning

Første fundsted: EJ NH84 Thorsager

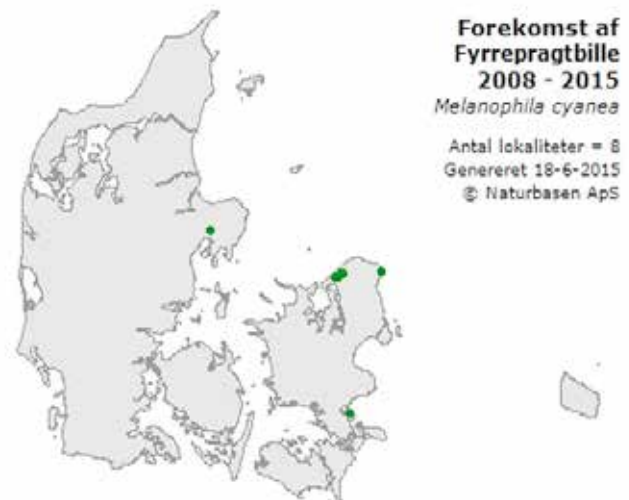

IDENTIFIKATION

Den karakteristiske fyrrepragtbille blev i 2008 fundet i fyrretømmer på de varme sandmarker ved Thorsager, hvor man finder en lang række andre varmekrævende smådyr knyttet til fyrreskove. Siden er den også dukket op i stort tal på Nordsjælland, hvis fauna ligner den tilsvarende på Djursland. Arten lever under barken på fyrretræer og anses for et skadedyr i mange egne af verden, bl.a. i Tyskland.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Artens forekomst i Danmark er formentlig af nyere dato, idet billesamlere i mange år har interesseret sig for såvel pragtbiller som fyrreskove. Den flyver glimrende og udviser i visse år en egentlig masseoptræden, hvor billerne efterfølgende flyver vidt omkring.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten har en kontinental udbredelse i Europa med afstikkere til varme fyrreskove i Vesteuropa. Den er særdeles almindelig i såvel Tyskland som Sverige.

FREMTID I DANMARK

Danmark har ikke mange skove med soleksponeret skovfyr, så fyrrepragtbille opnår næppe en vid udbredelse i landet. Det er dog af stor betydning, at man sikrer kontinuiteten på de pågældende levesteder.

Gruppe: Biller Coccinellidae

Navn: *Calvia decemguttata*
(Linnaeus, 1767)

Første fundår: 2014

Årsag: Naturlig spredning

Første fundsted: NEZ UB48 Nærum

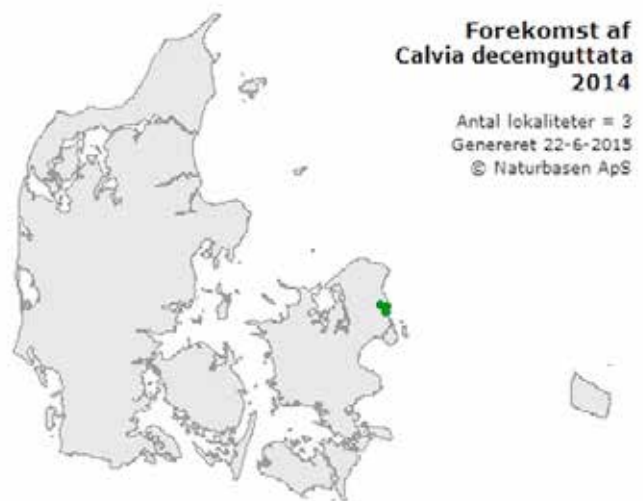

IDENTIFIKATION

Dette nye skud på den danske mariehønestamme blev identificeret via forum på fugleognatur.dk, og den opmærksomhed, som sådanne arter giver, bevirkede, at den nærmest øjeblikkeligt blev meldt fra flere lokaliteter i nordsjællandske. Det er en varmekrævende art, som sætter stor pris på skovbryn og haver, hvor den både kan findes lavt i vegetationen og længere oppe i træerne.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Mariehøns flyver glimrende og tilbagelægger ofte lange afstande, så arten er uden tvivl fløjet hertil – formentlig fra de nærliggende bestande i Sverige, hvor arten er vidt udbredt.

UDBREDELSE I EUROPA

Eftersom arten er talrigt udbredt i såvel Tyskland som Sverige, er de danske fund ikke overraskende. Arten er dog ret fåtallig i Slesvig-Holsten, hvilket i øvrigt gælder en lang række arter.

FREMTID I DANMARK

Der er ingen tvivl om, at arten i de kommende år vil brede sig yderligere i Danmark og allerede er en veletableret del af den danske fauna.

Gruppe: Biller Coccinellidae

Navn: Harlekinmariehøne
Harmonia axyridis (Pallas, 1773)

Første fundår: 2006

Årsag: Indslæbt

Første fundsted: LFM UA39 Mandemarke

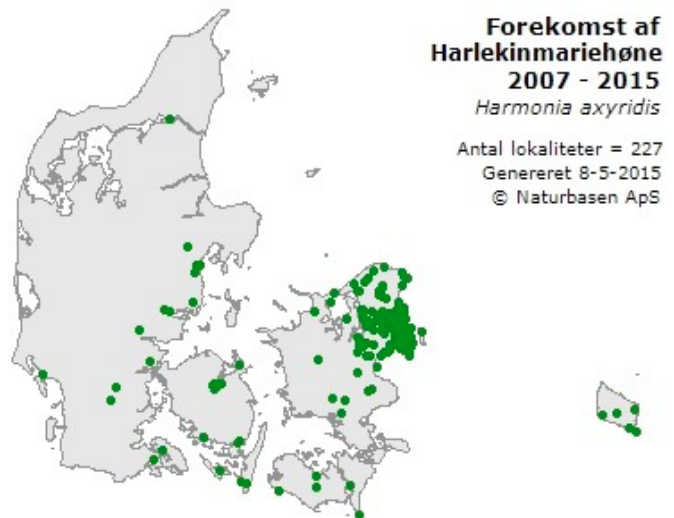

IDENTIFIKATION

Denne karakteristiske art blev fundet af Anni Lene Nielsen. Siden de første fund i 2006 har harlekinmariehøne bredt sig eksplosivt i Danmark – på en måde, som karakteriserer mange invasive arter. Den lader endnu ikke til at være specielt talrig ude i den "vilde" natur, men forekommer typisk i nærheden af byer, haver og huse. Den overvintrer kollektivt inden døre og kan grundet sit indhold af giftige alkaloider forårsage gener.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Harlekinmariehøne er hjemmehørende i det østlige Asien og er blevet indført til Europa, idet arten er en effektiv bekæmper af bladlus i gartnerier og drivhuse. Herfra har den spredt sig ud i haverne, hvor den mange steder har etableret store bestande. Bestandene i Danmark kan være opstået både som følge af import af blomsterplanter, hvorpå larverne kan findes, eller som naturlig spredning fra drivhuse.

UDBREDELSE I EUROPA

Med udgangspunkt i Belgien, hvor arten først blev udsat i 1995, har harlekinmariehøne i løbet af få år etableret sig overalt i Europa.

FREMTID I DANMARK

Harlekinmariehønen mistænkes for at kunne blive egentlig invasiv, men meget tyder dog på, at den primært vil holde sig tæt på byer og menneskelig bebyggelse, hvorimod den kun i ringe omfang vil finde indpas ude i den vilde natur.

Gruppe: Biller Curculionidae

Navn: Tolvtandet barkbille
Ips sexdentatus (Boerner, 1767)

Første fundår: 2008

Årsag: Naturlig spredning

Første fundsted: WJ MG95 Stilde Plantage

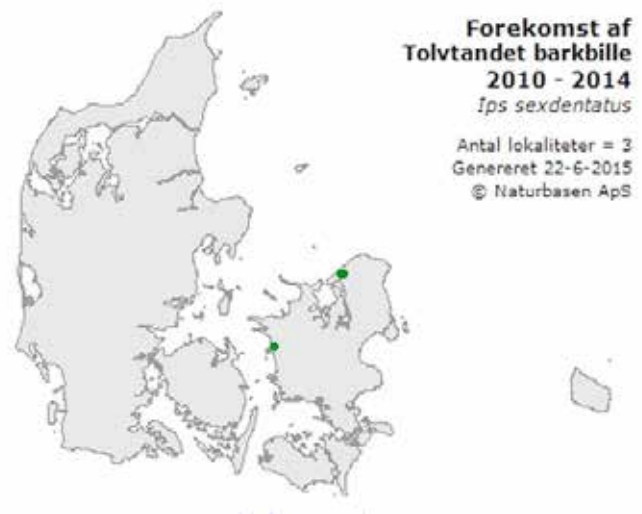

IDENTIFIKATION

Denne art, som findes i fyrreplantager, har siden opdagelsen i 2008 vist sig på en række lokaliteter rundt om i landet. Den er fundet ekstremt talrigt under barken på fældede fyrretræer.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Barkbiller har historisk set altid haft et stort spredningspotentiale, ikke bare i kraft af menneskets handel med tømmer, men også fordi man som art, der er tilknyttet temporært forekommende træressourcer, nødvendigvis må have et stort spredningspotentiale. Det var derfor forventet, at arten ville dukke op i landet; den vide udbredelse tyder på en naturlig indvandring.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten er vidt udbredt overalt i Europa, både i Sverige og i Tyskland.

FREMTID I DANMARK

Rigtig mange arter tilknyttet fyrreskov indvandrer i disse år til Danmark; muligvis skal det tilskrives det vores fyrreplantagers alder, idet mange plantager i øjeblikket er ved at være hugstmodne. De store mængder dødt ved, som ligeledes skabes, når træerne naturligt får lov til at henfalde, er glimrende levesteder for en række kontinentale arter.

Gruppe: Biller Curculionidae

Navn: *Larinus turbinatus*
Gyllenhal, 1835

Første fundår: 2007

Årsag: Klima

Første fundsted: LFM PF79 Resleskov

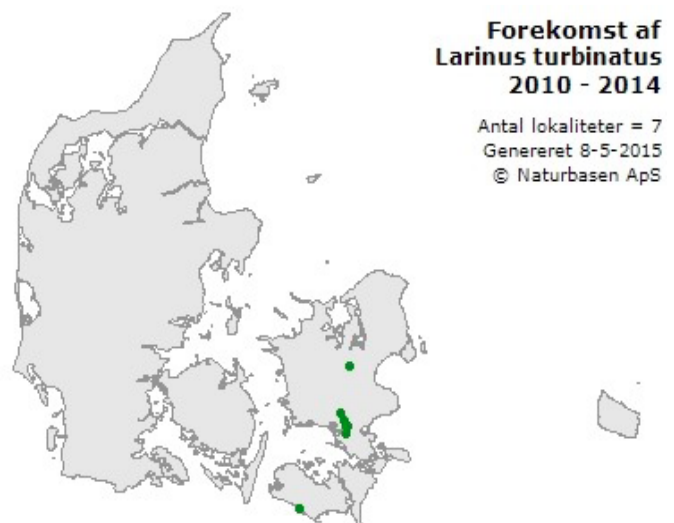

IDENTIFIKATION

Efter opdagelsen af denne karakteristiske snudebille i 2007 dukkede arten efterfølgende op flere og flere steder i det sydsjællandske, bl.a. fordi flere og flere amatør-naturhistorikere har fået øjnene op for snudebiller. Forekomsten er dog stadig begrænset til den østlige del af landet. Den lever på tidsler.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Snudebiller er i mange tilfælde en del af det luftplankton, som ved svage vindhastigheder kan tilbagelægge store afstande. Arten er derfor utvivlsomt kommet til Danmark som naturligt tilflyvende.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten er under hastig udbredelse nordover.

FREMTID I DANMARK

Larinus turbinatus synes allerede veletableret i den østlige del af landet.

Gruppe: Biller Nitidulidae

Navn: *Glischrochilus quadrisignatus*
(Say, 1835)

Første fundår: 2000

Årsag: Indslæbt

Første fundsted: Ukendt

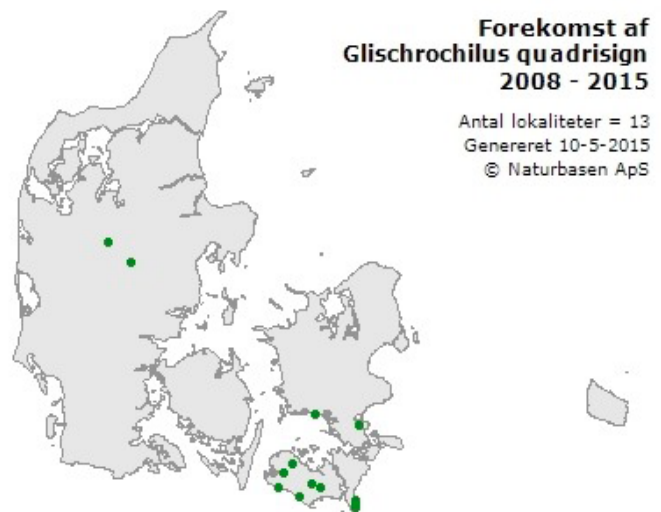

IDENTIFIKATION

Glischrochilus quadrisignatus er indslæbt til Europa fra Nordamerika. Den kom med den amerikanske hær til Europa under 2. Verdenskrig og har siden spredt sig fra den oprindelige forekomst i Tyskland. Arten lever af saft fra træer, frugt, majs etc. og kan bl.a. sprede svampesygdomme.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Artens forekomst i Danmark er formentlig et produkt af helt almindelig, naturlig spredning fra de oprindelige udbredelsesområder i Mellemeuropa. Siden første forekomst i 2000 er den truffet på en række lokaliteter over hele landet, ligesom den er truffet i opskyl – dvs. blandt den pulp af insekter, som skyller op på kysten efter svage fralandsvinde. Det tyder stærkt på, at arten flyver vidt omkring.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten har bredt sig både øst- og vestpå i Europa siden indførslen sidst i 1940'erne.

FREMTID I DANMARK

Arten vil utvivlsomt sprede sig yderligere i de kommende år.

Gruppe: Biller Silvanidae

Navn: *Silvanus recticollis*
Reitter, 1876

Første fundår: 2006

Årsag: Indslæbt

Første fundsted: F NG84 Åløkkeskoven

IDENTIFIKATION

Silvanus recticollis er en af de mange nye danske billearter, som kun opdages, fordi ihærdige billesamlere besøger gærende flisbunker og andre lokaliteter med en særlig fauna, som derefter findes ved sigtning af materialet. Den bliver aldrig et publikumshit.

NY I DANMARK – HVORDAN?

En art, der udelukkende findes i varme, gærende flisbunker, er næppe en naturlig indvandrer. Den er uden tvivl indslæbt til Europa, men hvorvidt spredningen i Nordeuropa foregår naturligt som en del af luftplanktonet, er svært at afgøre.

**Forekomst af
Silvanus recticollis
2014**

Antal lokaliteter = 4
Genereret 1-5-2015
© Naturbasen ApS

UDBREDELSE I EUROPA

Arten har egentlig en tropisk og subtropisk udbredelse og er utvivlsomt indført med træprodukter, men den har lynhurtigt formået at etablere sig på vores breddegrader.

FREMTID I DANMARK

Med den massive flisning af træ i de danske skove – og import af træ til flisning fra udlandet – vil der utvivlsomt være mængder af velegnede flisbunker i de kommende årtier.

Gruppe: Fugle Anatidae

Navn: Amerikansk sortand
Melanitta americana (Swainson, 1832)

Første fundår: 2003

Årsag: Strejf

Første fundsted: WJ MG45 Blåvand

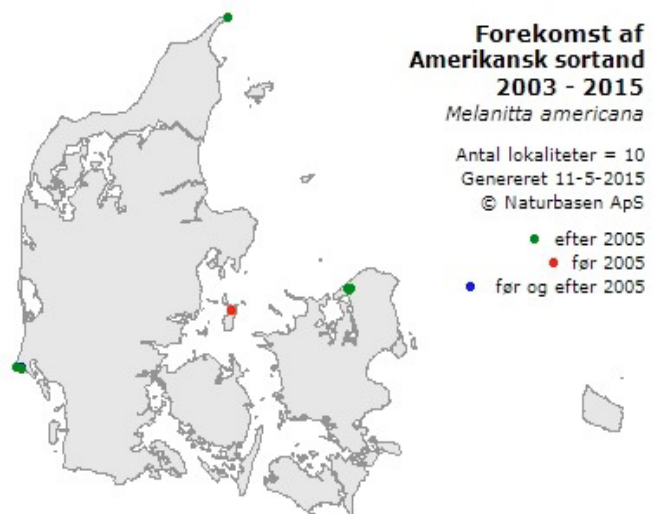

IDENTIFIKATION

Amerikansk sortand blev første gang truffet ved Blåvand i 2003, og forekomsten vakte – som så ofte hos fuglene – stor opmærksomhed. Siden da er arten blevet truffet regelmæssigt på lokaliteten, ligesom den er iagttaget på adskillige andre kystlokaliteter, oftest i flokke af sortænder. Den må derfor betragtes som en regelmæssig gæst i danske farvande, især når man tager i betragtning, at hovedparten af vores sortænder tilbringer tiden langt til havs.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Amerikansk sortand har utvivlsomt tidligere gæstet Danmark, men ornitologerne har hidtil næppe skænket de store sortandeflokke opmærksomhed, på nær når det kommer til dens mere karismatiske slægtning brilleand. Amerikanske arters forekomst på vores længdegradder er udelukkende et spørgsmål om tilfældigt strejf, og der kan ikke udledes væsentlige konklusioner vedr. ændringer i udbredelse.

UDBREDELSE I EUROPA

Amerikansk sortand er efterhånden truffet i de fleste vesteuropæiske lande. Når fuglene har krydset Atlanten, er sandsynligheden for, at de returnerer til Amerika formentlig begrænset, og de eksotiske arter tilbringer derfor yngletiden på passende lokaliteter nordpå – dog uden at finde mager. Kun i helt særlige tilfælde formår sådanne "fortabte" individer at finde en partner, som det fx skete for blåvinget and for 20 år siden.

FREMTID I DANMARK

Arten vil utvivlsomt optræde som en regelmæssig, men sjælden vintergæst i danske farvande.

Gruppe: Fugle Anatidae

Navn: Amerikansk fløjsand
Melanitta deglandi (Bonaparte, 1850)

Første fundår: 2007

Årsag: Strejf

Første fundsted: WJ MG45 Blåvand

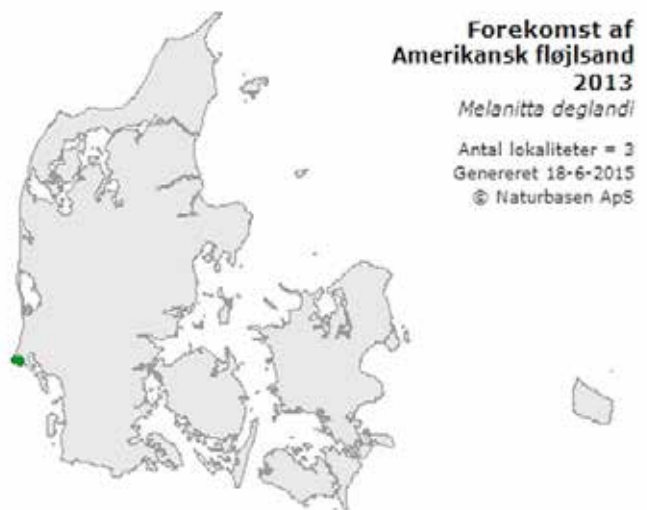

IDENTIFIKATION

Amerikansk fløjsand er den amerikanske pendant til vor hjemlige fløjsand, og efter opdagelsen af amerikanske sortænder langs den jyske vestkyst gik der ikke længe, før man også opdagede de karakteristiske hanner af såvel amerikansk som sibirisk fløjsand. Disse er dog væsentligt sjældnere end amerikansk sortand, hvilket også afspejler forholdet mellem vores hjemlige sort- og fløjsænder.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Artens forekomst i Danmark afspejler udelukkende den øgede opmærksomhed på vores havdykænder, hvilket skal tilskrives nogle få håndfulde dedikerede ornitologer.

UDBREDELSE I EUROPA

Amerikansk fløjsand er truffet i de fleste vesteuropæiske lande, men fundene repræsenterer udelukkende strejfende fugle.

FREMTID I DANMARK

Også fremover vil amerikansk fløjsand utvivlsomt optræde i Danmark, men aldrig som mere end tilfældigt strejfende fugle.

Gruppe: Fugle Laridae

Navn: Gråvinget måge
Larus glaucescens Naumann, 1840

Første fundår: 2009

Årsag: Strejf

Første fundsted: EJ NH72 Århus

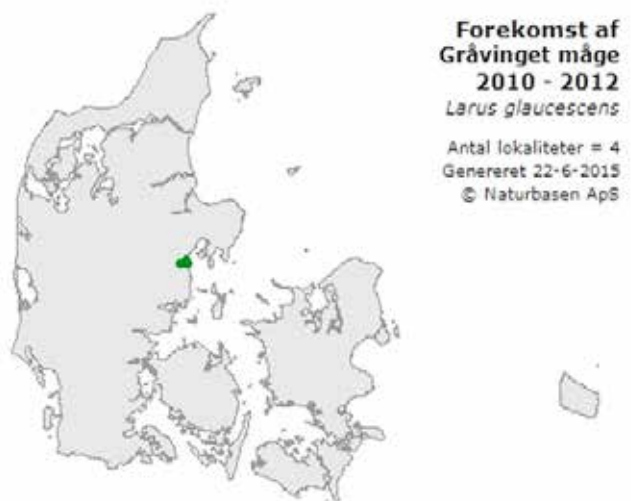

IDENTIFIKATION

Fundet af gråvinget måge på Aarhus Havn i 2009 vakte stor opmærksomhed i ornitologiske kredse, idet denne yderst karakteristiske art fra Stillehavet gennem tiden kun har været kendt i en lille håndfuld fund fra hele det vestpalæarktiske område. Siden dukkede fuglen op i Aarhus yderligere et par sæsoner, men er ikke truffet siden foråret 2012.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Gråvinget måge er virkelig en repræsentant for en ægte strejffugl, der er kommet meget langt hjemmefra. Historien byder dog på adskillige eksempler på, at arter fra Stillehavet ad uvisse omveje er kommet til Vesteuropa. Formentlig krydser en del af dem ved sommertid den korteste vej direkte over Nordpolen, hvor der ofte er delvist isfrie forhold.

UDBREDELSE I EUROPA

Gråvinget måge er truffet en god håndfuld gange i Vesteuropa, men er en af de sjældneste subarktiske strejfgæster på vores længdegrader.

FREMTID I DANMARK

Med mindre det konkrete eksemplar af gråvinget måge returnerer til Aarhus, er sandsynligheden for igen at stifte bekendtskab med arten i Danmark begrænset (men dog til stede).

Gruppe: Fugle Scolopacidae

Navn: Spidshalet ryle
Calidris acuminata (Horsfield, 1821)

Første fundår: 2008

Årsag: Strejf

Første fundsted: NWJ MH58 Agger Tange

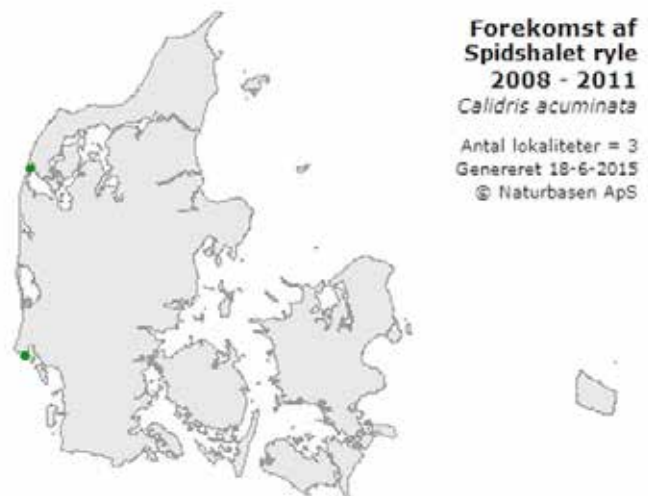

IDENTIFIKATION

Spidshalet ryle er en af de sjældne vandfuglearter, som i disse år bliver registreret stadigt oftere, fordi fuglekiggere er blevet langt mere opmærksomme på at tjekke de store flokke af vadefugle på vores vandfuglelokaliteter.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Spidshalet ryle yngler på tundraen i det nordøstlige Sibirien, og bestanden overvintrer i det sydøstlige Asien og i Australien. Som for andre østasiatiske vadefuglearter ender enkelte individer ofte med at følge med bl.a. islandsk og krumnæbbet ryle mod vest, hvorefter de ender på vores længdegrader.

UDBREDELSE I EUROPA

Spidshalet ryle er truffet i de fleste nordeuropæiske lande, men alle steder som en sjælden strejfgæst.

FREMTID I DANMARK

Også i fremtiden vil spidshalet ryle være en tilfældig strejfer på vores breddegrader.

Gruppe: Pattedyr Mammalia

Navn: Ulv (*Canis lupus*) Linne 1775

Første fundår: 2012

Årsag: Naturlig spredning

Første fundsted: MJ71 Thy

IDENTIFIKATION

Ulv blev for første gang i 199 år igen truffet i Danmark, idet en gruppe ornitologer i oktober 2012 observerede og fotograferede en ulv i Nationalpark Thy. Fundet blev dog mødt med en vis skepsis, men i november 2012 blev en død ulv fundet, obduceret og identificeret som ulv. Fundet udløste stor opmærksomhed i medier og fagkredse, og siden har Naturhistorisk Museum og Aarhus Universitet foretaget en videnskabelig undersøgelse i forbindelse med den fortsatte genindvandring af arten i Danmark. Ved starten af 2015 er der ved hjælp af DNA-analyser hidtil identificeret 23 individer, heraf 4 hunulve. Ulvene forekommer spredt over Jylland, men med de fleste observationer fra Midt- og Vestjylland, men også i Sønderjylland, Thy og på Djursland er der dokumentation for ulveforekomster.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Ulvbestandene i Nordeuropa er under kraftig vækst efter fredninger gennem EU Habitatdirektivet. Fra den polske bestand og efter år 2000 også den tyske bestand er der et stort overskud af unge ulve, der i en alder af 1-2 år jages ud af forældrenes territorium og går på strejf efter et ubesat område. Unge ulve kan tilbagelægge mange tusinde kilometer, før de slår sig ned, og de kan undervejs krydse både floder og motorveje, sidstnævnte både via broer og tunneller. Nogle af de danske ulves DNA-profiler har vist sig at være overensstemmende med både østtyske og polske individer, idet der fra disse områder findes et DNA-register. Der er også DNA-overensstemmelse med bestande i Østeuropa.

UDBREDELSE I EUROPA

Ulven har tidligere været vidt udbredt i hele Europa, men intensiv forfølgelse har reduceret udbredelsesområdet. Bestandene er nu de fleste steder i vækst. I Skandinavien findes en fælles svensk-norsk ulvestamme, men især i Norge holdes bestanden nede på et meget lavt niveau. I Sverige breder ulven sig sydpå og findes nu helt ned i Skåne.

FREMTID I DANMARK

Aarhus Universitet har i analyser anslået, at Jylland kan rumme ca 10 ulvefamilier med hver 7-8 individer, hvortil kommer strejfulve, således at en jysk bestand formentlig vil kunne rumme ca. 100 individer. Forudsætning for en sådan bestand er, at ulven ikke forfølges hverken gennem lovlig jagt (via dispensation fra Habitatdirektivet) eller illegal jagt. I et længere perspektiv er det ikke umuligt, at ulven kan krydse Lillebælt til Fyn eller Øresund til Sjælland, men hertil vil formentlig kræves isvintre, så farvandene iser til.

Gruppe: Pattedyr Mammalia

Navn: Nordflagermus *Eptesicus nilssonii*
(Keyserling & Blasius, 1839)

Første fundår: 2007

Årsag: Strejf

Første fundsted: UB66 Saltholm

IDENTIFIKATION

Nordflagermus er en ny dansk pattedyrart, hvilket er et sjældent forekommende fænomen. Arten forekommer almindeligt i Sydsverige, men den er en svag flyver. Dog har svenske undersøgelser vist, at den kan jage langt til havs over Østersøen. Den blev først iagttaget med lyddetektorer på den svenske side af Øresundsbroen, men siden også på den danske del af broen. Efterfølgende er arten ifølge flagermuseksperten Hans J. Baagøe iagttaget på Saltholm, på Bornholm og i bunkers ved Frederikshavn.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Nordflagermus repræsenterer formentlig en yderst sjælden spredningsform, nemlig langs en bro som landegrænse. Broer passer dog til artens flyvemønstre, da den ofte følger lineære strukturer og ofte ses omkring vejlamper, som også er placeret langs Øresundsbroen. Forekomsten i Frederikshavnsområdet kan enten skyldes flyvning over vand eller eventuelt med skibe fra Sverige.

UDBREDELSE I EUROPA

Arten er Sveriges mest almindelige flagermusart og er udbredt i Central- og Nordeuropa men mangler i Sydeuropa og det vestligste Europa.

FREMTID I DANMARK

Bedømt ud fra artens levesteder i Sydsverige synes der at være mange egnede levesteder til arten i Danmark. Den findes både i nåletræshabitater og i løvskovsområder, samt i områder med levende hegn, enkeltstående træer eller haver. På trods af dens svage spredningsevne må man forvente en yderligere indflyvning fra Sverige, men det er uvist om den dukker op andre steder end ovennævnte, og om en fast dansk bestand etableres.

Gruppe: Pattedyr Mammalia

Navn: Leislers flagermus
Nyctalus leisneri (Kuhl 1817)

Første fundår: 2003

Årsag: Strejf

Første fundsted: UA49 Møn

IDENTIFIKATION

Leislers flagermus blev først fundet på Møn på trods af, at den er udbredt i vores nabolande mod syd, og at den er kendt som en regulær langdistanceflyver. Flagermuseksperten Hans J. Baagø har senere om sommeren fundet arten få steder på Lolland-Falster og Sjælland.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Arten er kendt som langdistanceflyver og er derfor sandsynligtvis fløjet til Danmark. Den blev observeret af Hans J. Baagø under optimale betingelser for artsbestemmelse og for optagelse af gode sekvenser af ultralydskrigene. Observationer af 2-3 individer blev gjort på Møn, og det derfor muligt, at der er tale om strejfende dyr fra Tyskland eller Polen, men mulighed for en lille, fast bestand er også til stede.

UDBREDELSE I EUROPA

Leislers flagermus forekommer i hele Europa nordpå til Irland, Midtengland, Tyskland, Polen og Sverige, sidstnævnte land dog kun med få observationer.

FREMTID I DANMARK

Danmark ligger på artens nordgrænse, men med gode bestande i nabolande må det anses for sandsynligt, at vi vil få flere strejfende dyr til landet, således at en egentlig bestand kan etableres. Arten benytter udelukkende hule træer til dag-, parrings- og vinterkvarter, og den er således afhængig af, at sådanne træer er til stede. En dansk skovpolitik, der fremmer bevarelse af disse træer, er derfor en forudsætning for etablering.

Gruppe: Pattedyr Mammalia

Navn: Stor museøre
Myotis myotis (Borkhausen 1797)

Første fundår: 2004

Årsag: Strejfe

Første fundsted: PF67 Maribo

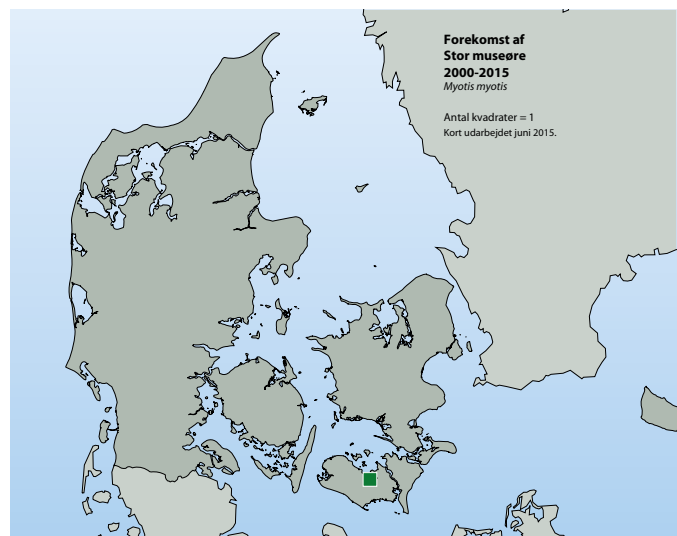

IDENTIFIKATION

Stor museøre blev først fundet som mumie i Maribo Domkirke. Mumien kan have ligget i domkirken i adskillige år, så om den i virkeligheden er ny i Danmark efter år 2000 er usikkert. Udover det fundne individ er der senere ifølge flagermuseksperten Hans J. Baagøe detektorlytninger fra andre steder i det sydlige Danmark.

NY I DANMARK – HVORDAN?

Det enkelte fundne individ er sikkert kommet flyvende hertil som strejfer over Østersøen fra Tyskland eller Polen

UDBREDELSE I EUROPA

Stor museøre er udbredt i Tyskland og Polen helt op til Østersøkysten og længere sydpå findes den helt til Nordafrika. Østpå går udbredelsen til Ukraine og Tyrkiet.

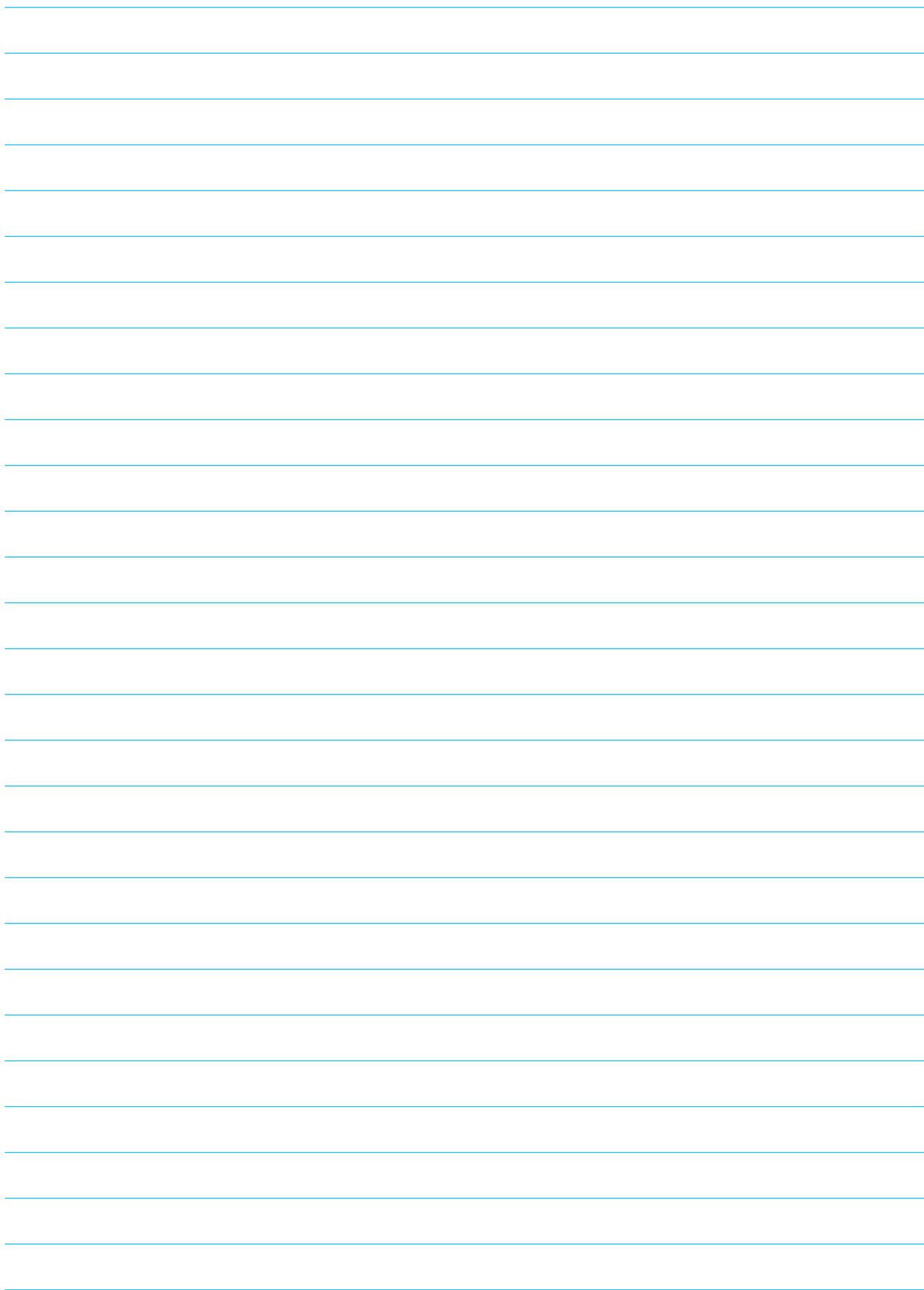
FREMTID I DANMARK

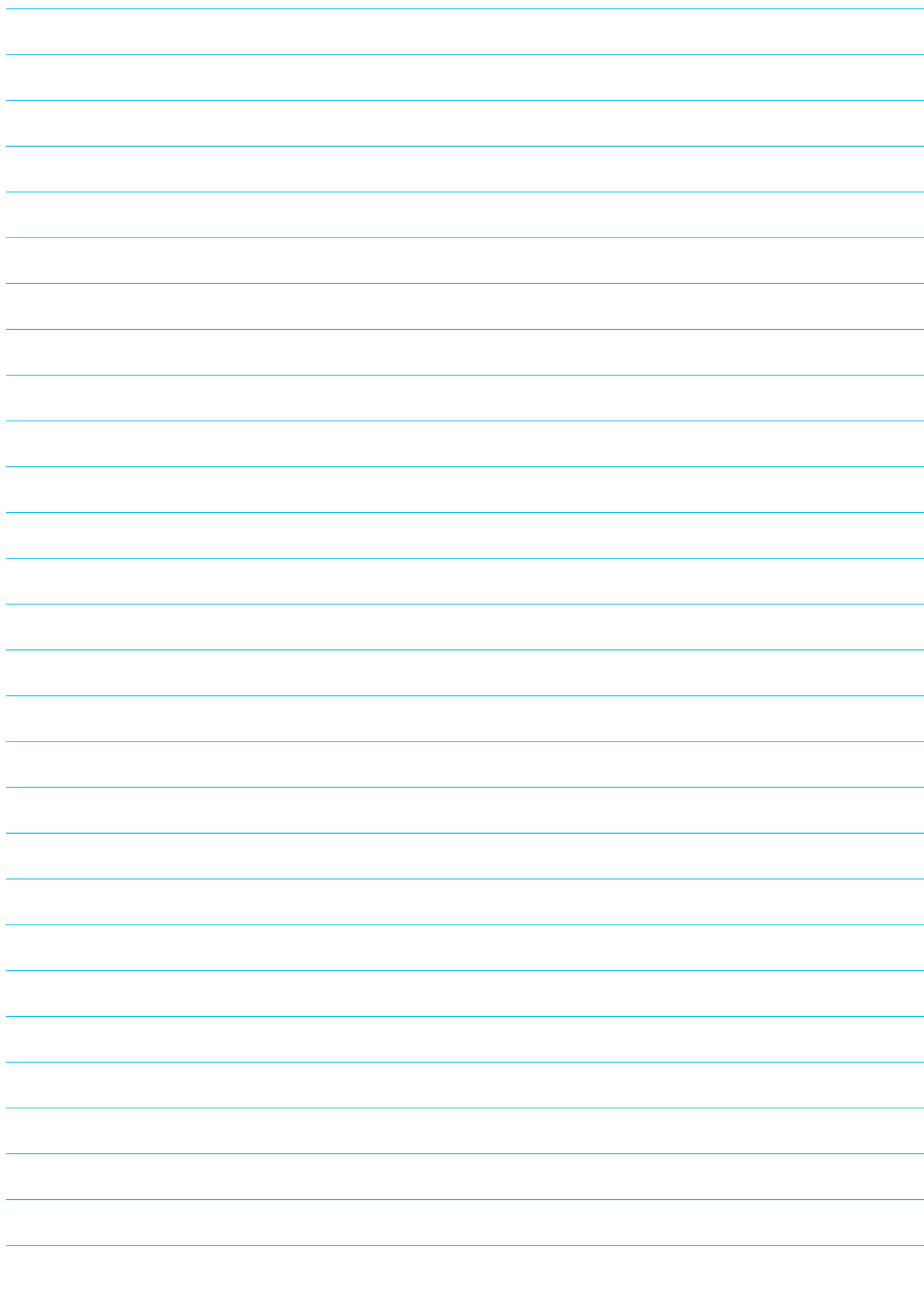
Da artens nordgrænse ligger lige syd for Danmark har det været forventet at den ville dukke op. Den har sommeropholdssteder og ynglekolonier i huse, kan overvinde i kældre og er således ikke begrænset af skovmæssige tiltag. Jagtområderne omfatter både skov og kulturlandskab.

ID	Omtale	Artsgruppe	Familie	Art	År	Type	F&N-obs	Distrikt	UTM	Lokalitet
522		Fugle	Laridae	Audouinsmåge <i>Larus audouinii</i> Payraudeau, 1826	2006	Strejf	3	NEZ	UC41	Helsingør
523	*	Fugle	Laridae	Gråvinget måge <i>Larus glaucescens</i> Naumann, 1840	2009	Strejf	5	EJ	NH72	Århus
524		Fugle	Laridae	Inuitmåge <i>Larus thayeri</i> Brooks, 1915	2002	Strejf	1	NEJ	NJ58	Hirtshals
525		Fugle	Laridae	Rosenterne <i>Sterna dougallii</i> Montagu, 1813	2002	Strejf	0	NWJ	MH58	Agger Tange
526		Fugle	Laridae	Aztekerterne <i>Sterna elegans</i> Gambel, 1849	2000	Strejf	0	WJ	MG55	Langli
527		Fugle	Muscicapidae	Manchurnattergal <i>Luscinia sibilans</i> (Swinhoe, 1863)	2012	Strejf	1	B	WB13	Christiansø
528		Fugle	Muscicapidae	Hvidkronet Stenpikker <i>Oenanthe leucopyga</i> (Brehm, 1855)	2010	Strejf	1	NWZ	PG37	Saltbæk Vig
529		Fugle	Parulidae	Stribet sanger <i>Dendroica striata</i> (Forster, 1772)	2006	Strejf	1	SJ	MG72	Mandø
530		Fugle	Pelecanidae	Krøltoppet pelikan <i>Pelecanus crispus</i> Bruch, 1832	2006	Strejf	4	NWJ	MJ72	Hanstholm
531		Fugle	Scolopacidae	Plettet mudderklire <i>Actitis macularius</i> (Linnaeus, 1766)	2005	Strejf	2	NEZ	UB25	Staunings Ø
532	*	Fugle	Scolopacidae	Spidshalet ryle <i>Calidris acuminata</i> (Horsfield, 1821)	2008	Strejf	3	NWJ	MH58	Agger Tange
533		Fugle	Scolopacidae	Bairdsryle <i>Calidris bairdii</i> (Coues, 1861)	2000	Strejf	2	NEJ	NJ94	Stensnæs
534		Fugle	Scolopacidae	Tyknæbbet dværgryle <i>Calidris pusilla</i> (Linnaeus, 1758)	2005	Strejf	3	WJ	MG74	Sneum Sluse
535		Fugle	Scolopacidae	Rødhalset ryle <i>Calidris ruficollis</i> (Pallas, 1776)	2001	Strejf	0	SJ	MG73	Kammerslusen
536		Fugle	Sturnidae	Ensfarvet stær <i>Sturnus unicolor</i> Temminck, 1820	2002	Strejf	1	WJ	MG46	Tane Sø
537		Fugle	Sylviidae	Bleg gulbug <i>Hippolais pallida</i> (Ehrenberg, 1833)	2003	Strejf	1	LFM	PF95	Gedser
538		Fugle	Sylviidae	Sardinsk sanger <i>Sylvia sarda</i> Temminck, 1820	2005	Strejf	0	NEJ	NJ99	Skagen
539		Fugle	Turdidae	Olivenskovdrossel <i>Catharus ustulatus</i> (Nuttall, 1840)	2012	Strejf	1	B	WB13	Christiansø
540		Fugle	Turdidae	Gråstrubet drossel <i>Turdus obscurus</i> J. F. Gmelin, 1789	2014	Strejf	1	LFM	PF95	Gedser
541		Fugle	Vireonidae	Rødojet Vireo <i>Vireo olivaceus</i> (Linnaeus, 1766)	2011	Strejf	1	SJ	MG72	Mandø
542	**	Pattedyr	Canidae	Ulv <i>Canis lupus</i> (Linnaeus 1758)	2011	Naturlig spredning	11	NWJ	MJ72	Nors Sø

Sydlig mosaik guldsmed, *Aeshna affinis*

NATURHISTORISK MUSEUM AARHUS

Naturhistorisk Museum, Wilhelm Meyers Allé 210
Universitetsparken 8000 Aarhus C
Telefon: 86 12 97 77 kl. 10-16, E-mail: nm@nathist.dk
Hjemmeside: www.nathist.dk, www.facebook.dk/naturhistoriskmuseum
Webshop: www.nathistshop.dk